

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

ISSN1846-7946
Prosinac 2024. g.
Vol. 17 br. 2

Istraživanje partnerstva u medicinskoj edukaciji ♦ Kako studentska inicijativa pokreće globalni dijalog o umjetnoj inteligenciji i biomedicini ♦ *Mental Health: Addressing The Elephant In The Room* ♦ Ostvarenje američkog sna kroz kliniku i znanost ♦ Putovanje, učenje i usavršavanje kroz studentske razmjene ♦ Giving voice: pomažemo Ukrajcima

RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA GLASNIKA MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

Drage studentice i studenti,
poštovane kolegice i kolege!

Kao što se svi trudite da blagdanski stol učinite što ljepšim i bogatijim, tako smo i mi pokušali učiniti naš blagdanski *Glasnik* što raznovrsnijim i što poželjnijim za čitanje.

Koliko smo u tome uspjeli, procijenit ćete svi vi, a naša želja da u tom obilju

kvalitetnih članaka i zanimljivih fotografija sudjeluju studenti svih sastavnica našeg Fakulteta nam se i ispunila. Ovom je Uredništvu to nekako bila i misija i vizija na početku zajedničkog rada 2020. g. Tada smo to postavili kao jedan od zadataka novog Uredništva. I sada doista mislim da smo to ostvarili jer nam se sada sa svojim priložima javljaju studenti svih naših sastavnica s brojnim zanimljivim, lijepo sročnim i kvalitetno opremljenim člancima.

To nekako smatram i osobnim uspjehom, jer inzistiranje na takvom bogatstvu i šarolikosti priloga studenata sa svih sastavnica Fakulteta daje našem časopisu veći značaj, a Fakultetu bolju vidljivost i prepoznatljivost u našoj akademskoj zajednici.

Upravo sam na toj prepoznatljivosti i kvaliteti nastavnih procesa na našem Fakultetu osobno puno radio tijekom svoje nastavničke karijere publicirajući radove o poučavanju i nastavnim procesima unutar svoje struke, specifične upravo za naš Fakultet. Tako su nastale publikacije na tu temu, koje su bile publicirane u uglednim časopisima: „Croatian Medical Journal”, „European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine”, „Disability & Rehabilitation”, „Journal of Rehabilitation Medicine”.

Međutim, sve te tamo publicirane članke sam ja sam osmišljavao, najvećim dijelom pisao i publicirao, a u *Glasniku* ste to radili vi, naši studenti i naši nastavnici. A ja sam sve to samo uređivao želeći *Glasnik* učiniti kvalitetnijim i zanimljivijim, a naš Fakultet prepoznatljivijim.

Stoga na ovom mjestu moram zahvaliti svim našim studentima-urednicima, ali i svim ostalim studentima svih naših sastavnica, kao i našim vrijednim nastavnicima, koji su nam sve ove godine pomagali da naš *Glasnik* bude upravo ovakav kakav se sada nalazi pred vama.

Uređivanje *Glasnika* dosta je zahtjevan posao, ali za razliku od uređivanja hrvatskog stručnog časopisa, gdje sam i sada glavni/odgovorni urednik, puno je lagodniji i manje složen posao. Jednostavno zbog toga što tamo puno toga moram raditi sam, a ovdje su mi svi studenti i nastavnici bili ujedno i kvalitetni suradnici. A ja sam sve to samo uređivao uživajući pri tome.

Zato bih želio zahvaliti i Upravi Medicinskog fakulteta, na čelu s dekanom Tonkićem, koja mi je 2020. g. ukazala povjerenje i omogućila tu privilegiju da budem glavni i odgovorni urednik *Glasnika* došavši u društvo svih onih cijenjenih kolega koji su to radili prije mene. Neprocjenjivo iskustvo!

Želio bih zahvaliti i svim članovima našeg Uredništva, koji su mi pomagali u tom radu, a prije svega našoj Nikolini. Za sav njezin trud, radnu etiku i lucidnost, bez koje *Glasnik* nikada ne bi bio ovakav kakvim ste ga čitali svih ovih godina. Teško mi je naći pravu riječ kojom bih joj zahvalio na njezinoj pomoći i radu, utkanim u svaki novi broj *Glasnika*.

Eto tako, dan po dan, godinu po godinu, broj po broj, priveo sam i ovu svoju životnu misiju kraju. Nadam se da je ovo bezvremensko putovanje od vremena COVID-a, kada sam ga započeo, do danas bilo i vama zanimljivo, makar toliko koliko je i mene ispunjavalo zadovoljstvom radeći u korist našeg Fakulteta, njegovih zaposlenika i studenata.

Za kraj bih iskoristio onu krilaticu koju su koristili brojni navijači Hajduka (a ima ih jako puno i među našim studentima i među našim nastavnicima) kada su zazivali dolazak/ostanak u Hajduku i Marka Livaje i Ivana Perišića u kontekstu toga da budu tamo gdje im je mjesto. Zato ću za kraj ovog Uvodnika samo napisati „Tonko, vrime je!”

Hvala vam svima.

Budući da ovaj broj *Glasnika* očekujemo u predblagdansko doba, koristim priliku da svima vama i nama, u ime svih članova uredništva *Glasnika*, zaželim čestit Božić i uspješniju novu godinu.

Zdravi i veseli bili!

prof. prim. dr. sc. Tonko Vlák, dr. med.,
glavni urednik *Glasnika Medicinskog fakulteta u Splitu*

IMPRESSUM

Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu

vol. 17, br. 2, prosinac 2024. g.
adresa: Šoltanska 2A, 21000 Split
e-mail: glasnik@mefst.hr

Glavni urednik: Tonko Vlák

Studentski urednik: Ružica Bočina

Lana Barać, Josipa Bukić, Helena Letica,
Danira Matijaca, Valdi Pešutić Pisac, Mislav Radić, Luciju Skejić,
Ljubo Znaor, Nikolina Vitturi Bagatin i Dalibor Gabela,
autor fotografija (na stranicama 5,6,7,8,9,36,37,54,55,57,68,69b)

Tajnica Uredništva: Nikolina Vitturi Bagatin

Lektorica za hrvatski jezik: Nevena Čudina Turčinov

Dizajn i prijelom: Ivo Mađor

Tisak: Printera, Sv. Nedelja

Prijašnji urednici:

2019 - 2020 Ivica Grković; 2013 - 2018 Milan Ivanišević;
2009 - 2012 Livija Puljak; 2007 - 2009 Ivica Grković

Naklada: 350 primjeraka, Split, prosinac 2024. g.

2 T. Vlak
Riječ glavnog urednika

5 Svečana promocija doktorica i doktora Medicine, 5. 7. 2024.g.

6 Svečana promocija sveučilišnih magistara Farmacije, 4. 7. 2024.g.

6 Svečana promocija doktorica i doktora Dentalne medicine, 3. 7. 2024.g.

7 Svečana promocija doktorica i doktora programa Medical Studies in English, 13.9. 2024.g.

8 Svečana promocija doktorica i doktora Medicine, 25. 10. 2024.g.

9 Svečana promocija doktorica i doktora Dentalne medicine, 22.11.2024.g.

10 I. Bučan
Održana Izborna skupština udruge EMSA Split za mandatno razdoblje 2024. – 2026.

11 A. Banović
Drugi dalmatinski susret pacijenata oboljelih od multiplog mijeloma

12 I. Bučan
Humanitarna akcija prikupljanja potreština za novorođenčad

13 N. Lesandrić
MEFST-ovci u akciji darivanja krvi

14 H. Letica
Race for the Cure 2024

15 R. Bočina
MedCore Mostar 2024

18 R. Zvrko, R. Bočina
Beyond the Classroom: How a Dermatology Student Section Opens Doors to Networking, Learning, and Leadership

20 I. Bučan
EMSA Split organizira javna predavanja o hitnim stanjima u medicini

21 I. Bučan
EMSA Split ostvaruje uspješnice na nacionalnoj i međunarodnoj razini

22 L. Topić
Studenti medicine i KBC Split zajedno u borbi protiv migrene

24 D. Dubravec
Treći studentski kongres dentalne medicine

25 R. Bočina
Istraživanje partnerstva u medicinskoj edukaciji: CROMed-USA i Medicinski fakultet u Splitu

26 R. Bočina
IMSC SaMED 2024: Kako studentska inicijativa pokreće globalni dijalog o umjetnoj inteligenciji i biomedicini

30 L. Skejić, K. Dužević, R. Bočina
Med&X Accelerator: Ostvarenje američkog sna kroz kliniku i znanost

36 D. Gabela
VREMEPLOV

38 F. Razmandeh
Addressing The Elephant In The Room

40 L. Sente
16. Hrvatski Cochrane simpozij: Moderni pogledi na mentalno zdravlje

42 I. Gudelj
Putovanje, učenje i usavršavanje kroz međunarodne razmjene

46 A. Lovrić
Studenti farmacije na kratkoročnoj mobilnosti u Italiji

48 I. Bučan
Twinning projekt s EMSA-om Bukurešt

49 A. Glavina
Innovation and Current Concepts in Oral Medicine

50 F. Sanial
International breast feeding day in Split

52 F. Sanial
The movie Tigers, story of a never ending food scandal

53 A. Papazovska Cherepnalkovski, K. Bitanga
22- satni tečaj za provođenje inicijative "Rodilište - prijatelj djece"

54 I. Zakarija-Grković
Četrnaesti Tečaj suvremenih saznanja o laktaciji I dojenju

55 D. Matijaca
Zamjenica urednika časopisa Lancet održala predavanje na Medicinskom fakultetu u Splitu

56 UZZ@mefst
Medicinski fakultet u Splitu još jednom se upisao među najuglednije znanstvene institucije objavom u časopisu NATURE

58 L. Puljak, D. Sapunar
Projekt Giving Voice: pomažemo Ukrajincima dokumentirati posljedice rata kroz znanstvene radove

60 D. Matijaca
Projekt FC - kampanja Istine i mitovi

62 D. Matijaca
Iskorak u novo informacijsko doba

64 M. F. Žuljević
Cochrane Kutak

66 Pet godina pjevačkog „Zbora splitskih liječnica“

67 I. Grković
Anatomski jezični kutak

68 White coat ceremony 2024

69 Foto kolačić i Foto žulj

70 S. Milardović (FOTO)
FOTO STRIP - HGSS na Mefst-u

PROMOCIJE DIPLOMIRANIH STUDENATA

Svečana promocija doktorica i doktora Medicine, 5. 7. 2024.

Klaudia Anđelković
Ivan Aranza
Mislav Baković
Ivona Banovac
Marija Batinović
Lucija Bego
Magdalena Boban
Barbara Bojčić
Lucija Bonković
Ema Boras
Nikolina Buljan
Ana Car
Luka Cvitković
Barbara Čaić
Natko Čović
Ana Ćavar
Ana Ćosić
Marija Dagelić
Gabriela Delić
Zvonimir Družanić
Petar Đolonga
Dora Erceg

Kornelija Franc
Samantha Franić
Sara Franić
Dora Fureš
Klaudia Gadža
Anamarija Gojević
Tena Hercog
Magdalena Ivić
Matea Jakas
Ivana Janković Marendić
Mario Jerčić
Ivana Jurić
Ante Kardum
Nikolina Kelava
Mateo Leskur
Dora Lojpur
Marko Lovrić
Ivan Lovrinčević
Ema Macan
Ivan Marić
Kristian Marinović
Matea Matetić

Lara Medurić
Marta Mikecin
Kristina Milardović
Karla Milinović
Luka Milovac
Bianka Mimica
Natalia Mytko
Marko Pehar
Ivan Pekić
Ivan Pivac
Iva Pletikosić
Marija Pletikosić
Sara Polić
Nikolina Rađa
Lucija Ratković
Luka Rogoznica
Ante Rokov
Dominik Romić
Marija Roso
Viktorija Sabljčić
Jelena Stipanović
Barbara Strišković

Dominko Strunje
Klara Sušac
Pascal Daniel Šabašov
Antonela Šarolić
Goran Šoš
Nikolina Šparmajer
Petra Tokić
Marin Tomasović
Nikolina Tomašević
Ana Laura Topić
Lara Veldić
Ana Vidović
Karmen Vilović
Magdalena Višić
Maja Vrbičić
Toni Vrgoč
Karla Vrkić
Lara Zeba
Ante Ževrnja
Petar Žuljević
Karla Aleksandra Župa
Tomislava Žuvcla-Grizun

Svečana promocija sveučilišnih magistara Farmacije, 4. 7. 2024.

Marta Banović
Mia Bašić
Nina Desnica
Dina Đurđević
Mihaela Grgić
Antea Ivić Zoko

Marija Josipović
Vincenza Katanec
Josip Krasnić
Laura Kunjašić
Antonio Kurtović
Ana Kvesić

Lorena Mađor
Mihael Majić
Barbara Matičić
Anđela Merčep
Ana Miljević
Silvija Palošek

Klara Papak
Dora Pivac
Mia Radeljić
Ana Slugan
Anđela Smoje
Vedrana Sršen

Ana Svilan
Nikolina Škaro
Ana Tadić
Tea Vulić

Svečana promocija doktorica i doktora Dentalne medicine, 3. 7. 2024.

Klaudia Alerić
Ana Barać
Margareta Bego
Megi Brekalo
Josip Buzov
Elia Croner
Matea Černak
Dora Dodig
Karmela Džaja
Vedrana Grgić

Paula Hrboka
Karla Josipović
Magdalena Jurišić
Mare Ković
Klara Luketić
Marino Lupi-Ferandin
Jure Martinić
Dora Mešin
Dragica Mihaljević
Ivana Milardović

Svečana promocija doktorica i doktora programa Medical Studies in English, 13.9. 2024.

Raffael Ivo Ferdinand Avelini
Emilie Berg
Karlotta Sofie Berković
Lea Bruhn
Charlott Fuß
Shila Giwi
Jasmin Gropp
Ina Grossmann
Kristin Hatlevoll
Walina Häggtoft
Aisling Cara Heffernan

Theresa Heite
Hanna Heitmann
Eva-Maria Gertrud Jakob
Lavinia Jürgens
Filip Kelava
Mila Marie Klusmeier
Nils Krüger
Christian Benedict Joseph Levesque
Marino Lukenda
Delia Mellis
Filip Milićević

Nicolaus Philipp Hubertus
Mußmächer
Anna Laura Emma Müller
Alexander Maximilian Andreas
Neubauer
Konstantin Niederecker
Nedim Pehlivanovic
Brittany Marie Pergjini
Vanessa Elena Preid Galešić
Alisa Franceska Schelling
Annika Katharina Schulz

Amelie Schwerdt
Alexis Vivian Seppälä
Stela Spaseska
Maximilian Stierlen
Hannes Stoll
Leon Sturhahn
Casper Venstad Reynolds
Luisa Wichterich
Margarete Mirjam Will

Andela Modrić
Ana Mršić
Dajana Mršić
Mirela Mužinić
Magdalena Radina
Jelena Rašan
Lea Starman
Marta Šalja
Antonija Zoranić
Martina Žalac

Svečana promocija doktorica i doktora Medicine, 25. 10. 2024.

Ante Aljinović
David Apolloni
Pjero Bačić
Ana Baraban
Toni Bilobrk
Valentina Biloš
Dora Biškup
Ana Bjeliš
Danijela Božinović-Karauz
Marijana Božinović-Karauz
Bruno Breko
Ante Budimir
Sara Bulić
Katarina Čavka
Paula Čičmir
Monika Lorena Čotić
Kristina Ćurić
Magdalena Dragičević

Vladimir Ercegović
Ante Giljanović
Ines Glavić
Ivan Jerebić
Stella Jovanović
Bruna Jukić
Iva Jureško
Ante Jurić
Dora Jurinčić
Ivana Kero
Anni Klapež
Mihaela Kotarac
Mia Kovačević Žižić
Julian Kovačić
Iva Krajnović
Martin Kranjčec
Jakov Krka
Krešimir Kuliš

Matea Lovrić
Dora Lovrinčević
Dominik Maleš
Mladenka Mamić
Marija Marović
Ana Marušić
Ana Maslač
Andrea Mikuljan
Boris Milovac
Bruno Minigo
Barbara Nejašmić
Matij Pervan
Karlo Poljak
Iva Radičić
Marina Radoš
Petra Rizvan
Iva Rozić
Mia Slapničar

Iva Sopta
Josip Sršen
Petar Stanić
Lana Stričević
Lucija Šabarić
Martina Šarić
Željko Šarić
Ivan Šimunović
Josipa Šitum
Tereza Šomljanski
Karla Šutalo
Lucia Terze
Antea Trgo
Matea Ujdur
Tomislav Vidak
Tea Vranković
Zara Vučko
Marin Vukić
Bartul Vuković

Svečana promocija doktorica i doktora Dentalne medicine, 22.11.2024.

Marija Badrov
Marija Baković
Eva Bilandžić
Nikolina Drašković
Ante Glibota
Josipa Grubišić
Ana Ivanišević
Marin Kavajin

Josipa Ivana Knezović
Lara Košta
Moro Laura
Marko Antonio Maršić
Marija Matulović
Katarina Milas
Dora Pavić
Ružica Perić

Marija Ana Perko
Mia Soleša
Anamarija Tokić
Ana Trlaja
Ana Marija Zorić
Petar Zurak

Održana Izborna skupština udruge EMSA Split za mandatno razdoblje 2024. – 2026.

Na Izornoj skupštini Udruge studenata medicine EMSA Split izabrano je novo vodstvo i sastav Skupštine koji će upravljati Udrugom do 2026. godine, sama sjednica svečano je održana u Rektoratu Sveučilišta u Splitu. Skupština, otvorena za javno praćenje, okupila je članove Udruge, koji su svjedočili izboru novog vodstva i predstavljanju smjernica za nadolazeći mandat.

Za predsjednika Udruge izabran je **Ivan Bućan**, dok će **Bartul Stojan** obnašati funkciju tajnika. Uloge potpredsjednika za vanjske i unutarnje poslove povjerene su **Toniju Elezoviću** i **Anti Dražiću**, dok će **Mario Čubra** preuzeti mjesto potpredsjednika za financije.

U nastojanju da se osigura ravnopravnija zastupljenost, novoizabrana Skupština uključuje 40 % žena, čime EMSA Split šalje snažnu poruku o važnosti rodne ravnopravnosti u najvažnijem tijelu Udruge. Na skupštini je izražena zahvalnost bivšem tajniku, **Boži Bradariću**, za njegov značajan doprinos utemeljenju i stabilizaciji Udruge, on će i dalje podržavati rad Udruge kao savjetnik za pravna pitanja. Zahvalnice su uručene i bivšim članovima Skupštine za njihov predani rad u proteklim godinama.

U nadolazećem razdoblju očekuje se i obogaćenje Udruge novim članovima s Pravnog fakulteta te studenticama Komunikologije, koji će dodatno osnažiti pravni i komunikacijski sektor EMSA-e. Njihovom stručnošću planira se poboljšati javna prezentacija i profesionalno predstavljanje Udruge na lokalnoj i međunarodnoj razini. Novo vodstvo, zajedno s članovima, raduje se novim izazovima i nastavku promicanja vrijednosti EMSA-e Split među studentima medicine i širom zajednicom.

Ivan Bućan

Drugi dalmatinski susret pacijenata oboljelih od multiplog mijeloma

Početak listopada ove godine u splitskom hotelu Amphora održan je drugi dalmatinski susret izvan bolnice pod nazivom „Živjeti kvalitetno s multiplim mijelom i AL amiloidozom – liječenje i da li ikad završi?“, u organizaciji udruge MijelomCRO. Ovi susreti, koji postaju redoviti događaji, od iznimne su važnosti za oboljele, njihove obitelji, zdravstvene djelatnike te volontere. Posebno je značajno što se, uz Zagreb i Opatiju, i Split pridružuje gradovima u kojima se održavaju pružajući podršku oboljelima u Dalmaciji i šire.

Ove godine susret je okupio oko 70 sudionika iz Hrvatske i regije, uključujući oboljele, njihove bližnje te brojne medicinske stručnjake. Program su obogatili studenti volonteri udruge CroMSIC, koji su svojim angažmanom pokazali koliko je važno educirati buduće zdravstvene radnike o pružanju podrške oboljelima, ne samo u bolničkim uvjetima već i ovakvim zajedničkim inicijativama. Velika podrška stigla je i od međunarodnih partnera, poput Serdara Erdogana iz *Global Myeloma Action Networka* te uglednog francuskog stručnjaka, prof. dr. Jean-Luca Harousseaua.

Program je započeo uvodnim obraćanjem Mire Armour, predsjednice MijelomCRO-a, koja je istaknula kako su iskustva oboljelih i njihovih obitelji temelj rada udruge. Ta iskustva oblikuju svaku aktivnost, uključujući i ovaj susret, koji je osmišljen kako bi pružio priliku za dijeljenje osobnih priča, ali i najnovijih medicinskih informacija.

Prvo predavanje održao je prof. Harousseau prenoseći najnovije informacije sa svjetskog kongresa o multiplom mijelomu održanog u Rio de Janeiru. Njegovo izlaganje bilo je usmjereno na najnovije terapijske pristupe, što je izazvalo velik interes među sudionicima.

Nakon njega domaći stručnjaci dr. Marija Petrić, dr. Ivan Krečak i dr. Martina Morić Perić sudjelovali su u raspravi o dostupnosti i primjeni novih terapija u Hrvatskoj, uz poseban naglasak na održavanje kontrole bolesti kod pacijenata. Drugi blok predavanja bio je jednako bogat važnim informacijama. Dr. Milan Vujčić predstavio je temu transplantacije matičnih stanica objasnivši zašto je ta metoda i dalje ključna za mnoge oboljele od multiplog mijeloma, a dr. Marija Petrić govorila je o zbrinjavanju infekcija kod pacijenata liječenih daratumumabom, dok je Marica Vuletić, glavna sestra na Odjelu hematologije KBC-a Split, iznijela svakodnevna iskustva medicinskog osoblja u skrbi za oboljele u dnevnoj bolnici.

Posebno zanimljivo predavanje održao

je dr. Ivan Krečak, koji je na radionici oboljele educirao kako pravilno čitati nalaze potrebne za praćenje bolesti, što je od izuzetno praktične vrijednosti za bolesnike koji se svakodnevno susreću s različitim medicinskim rezultatima.

Ovaj susret istaknuo je važnost multidisciplinarnе suradnje i edukacije, ne samo za medicinsko osoblje već i za studente medicine koji su kroz volontiranje dobili priliku vidjeti kako podrška oboljelima izlazi izvan okvira bolničkog liječenja. Susreti poput ovog potiču razmjenu znanja, stvaraju zajednicu podrške i omogućuju bolesnicima da saznaju novosti u liječenju, što u konačnici pridonosi kvalitetnijem životu oboljelih od multiplog mijeloma i AL amiloidoze.

Anisia Banović

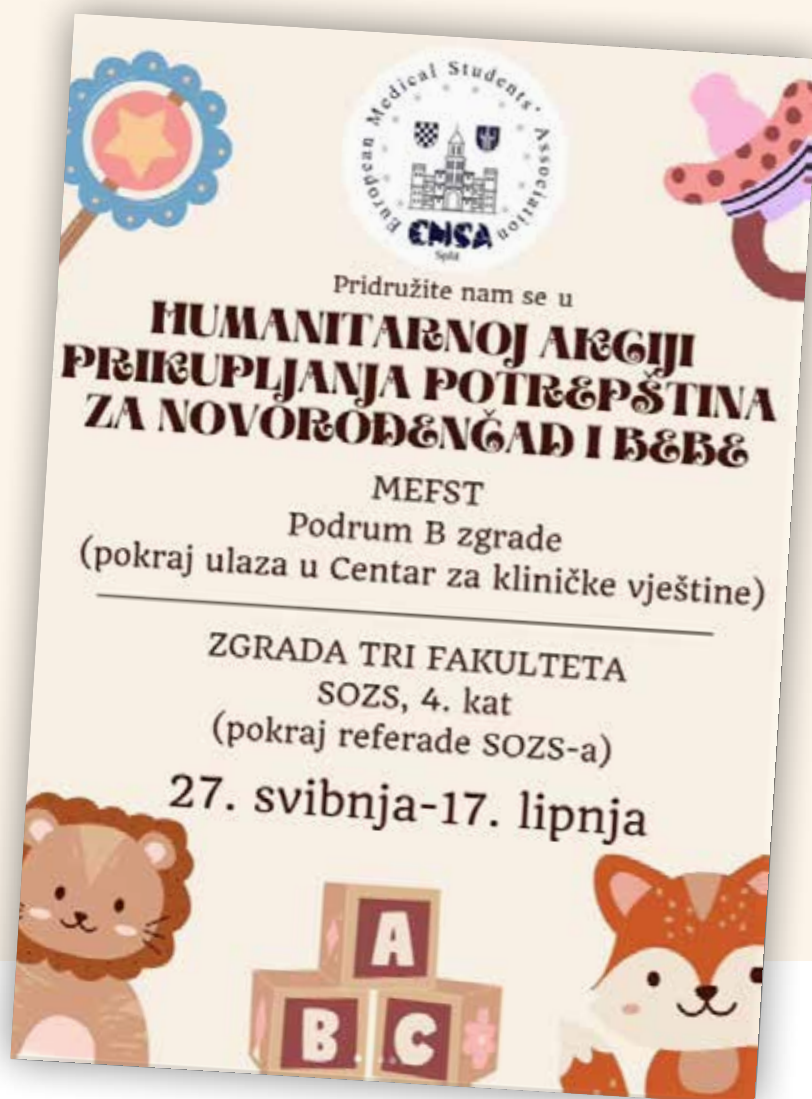
Humanitarna akcija prikupljanja potreština za novorođenčad u suradnji sa Sveučilišnim odjelom zdravstvenih studija

Odbor za humanitarno i projektno djelovanje udruge EMSA Split još jednom se pokazao kao odbor koji skrbi o svim dobnim skupinama našeg društva, a posebno o onima koji su najkrhkiji i kojima je naša pomoć potrebna. Nakon provedenih božićnih i uskršnjih humanitarnih akcija i pub kvizova, posjeta staračkim domovima, suradnje s Crvenim križem, humanitarnog planiranja na Kozjak u suradnji s Hrvatskom gorskom službom spašavanja, naš Odbor odlučio je iskoristiti vrijeme kupanja kako bi se sjetili upravo novorođenčadi.

Na tom tragu organizirali su humanitarnu akciju koja se provodila na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu i Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija u razdoblju od 27. svibnja do 17. lipnja ove godine u suradnji s Udrugom Empatija, a riječ je o udruzi koja je socijalno osjetljivog karaktera i brine upravo o onima kojima je naša pomoć najvažnija. U akciji su sudjelovali brojni studenti medicine, dentalne medicine, farmacije, engleskih studija, zdravstvenih studija i svi drugi ljudi dobrog srca koji su omogućili da prikupimo zaista veliku količinu različitih potreština.

Ovim putem želimo zahvaliti svakoj osobi koja je izdvojila dio svojih novčanih sredstava kako bi plemenito pomogla u ostvarivanju našeg humanog cilja pomoći novorođenčadi.

Ivan Bućan

MEFST-ovci u akciji darivanja krvi

Darivanje krvi jednostavan je i neposredan način na koji možemo pomoći drugima. Ono simbolizira solidarnost i humanost jer tisuće ljudi svakodnevno, diljem svijeta, ovise o transfuzijama krvi kako bi preživjeli ozbiljne ozljede, složene operacije i razne medicinske zahvate. Krv je nezamjenjiv lijek, a jedini izvor te dragocjene tekućine je čovjek – darivatelj. Svako darivanje može doslovno značiti razliku između života i smrti.

Sretni smo da se suradnja **CroMSIC-a i Gradskog društva Crvenog križa Split** nastavila i ove godine. 28. listopada na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu CroMSIC-ov Odbor za javno zdravstvo, **SCOPH**, organizirao je darivanje krvi. Pristupilo je 43 studenata i osoblja Fakulteta, krv je darovalo njih 31, a pohvalna je činjenica da je njih 12 prepoznalo važnost ovakve akcije i prvi put darovalo krv.

Općenito, darivatelji krvi moraju biti odrasle osobe, u dobrom zdravstvenom stanju, starosti između 18 i 65 godina, težine najmanje 55 kg i bez ozbiljnih zdravstvenih problema. Muškarci mogu darivati punu krv svaka tri, a žene svaka četiri mjeseca.

Želimo naglasiti da ovim nesebičnim potezom, darivanjem pola litre krvi, možete spasiti čak tri života. Krv se može podijeliti na eritrocite, trombocite i plazmu, koji se mogu koristiti za različite pacijente, a ne trebate se ni brinuti za

vlastito zdravlje jer se vaša krv u nekoliko tjedana obnovi.

Za kraj, ovim putem želimo zahvaliti svima koji su se odazvali, ali i potaknuti kolege da se idućeg puta odazovu u još većem broju.

Ako ne možete dočekati iduće darivanje na Fakultetu, koje je planirano u travnju, krv možete darovati radnim danom u KBC-u Split, na Zavodu za transfuzijsku medicinu, na adresi Spinčićeva 1 (Firule).

Nives Lesandrić

Race for the Cure 2024

This October, the International Student Organization (ISA USSM) participated once again in the “Race for the Cure.” The event has truly become a cherished tradition for many students and organizations within our medical faculty. The atmosphere was deeply moving, filled with positivity, hope, and a strong sense of togetherness. The main goal of the race is to raise awareness and funds for breast cancer research, and this year, the Riva saw a large gathering of people coming together to support breast cancer fighters and survivors.

The race kicked off at 11 a.m., with participants picking up their special event t-shirts shortly beforehand. There were two options available: walking a 2 km route or running the 5 km course, allowing people of all fitness levels to participate. It was inspiring to see so many people getting involved and taking part.

The Riva was buzzing with energy, with over 4.000 registered participants and 229 teams made up of families, friends, and supporters who cheered on the runners and walkers. It was truly heartwarming to see people of all ages participating, from toddlers in strollers to inspiring 90-year-olds. Witnessing so

many people united for this important cause was a powerful reminder of the strength we have when we come together for a common goal.

At the heart of the event were the breast cancer survivors and those who continue to fight the disease. Their courage was truly remarkable as they took part in the race alongside their families. Seeing their participation was uplifting, and it served as an inspiration to everyone present. Throughout the day, participants continued to wear their event t-shirts, even after the race had ended, keeping the spirit alive. The Riva was filled with pink shirts, symbolizing solidarity and reminding us all of the importance of breast cancer awareness.

This year’s event was also a major success in fundraising. Nearly €50,000 was raised to support breast cancer research and awareness programs, which will go a long way in funding essential initiatives to improve the lives of those affected by the disease. The medical faculty’s involvement went beyond just running or walking. Our colleagues from CroMSIC also played an important role by helping sell the event t-shirts at the faculty, and many students joined the race as well. Their efforts not only contributed to the fundraising but also helped spread awareness within our university community.

As future physicians, being part of “Race for the Cure” allows us to demonstrate compassion and learn to advocate for patients, which will undoubtedly shape the way we care for people in the future.

Helena Letica

MedCore Mostar 2024: Prvi studentski kongres održan u Mostaru

U ovoj kalendarskoj godini imali smo priliku svjedočiti brojnim uspješnicama studentske organizacije koje su se u obliku kongresa, simpozija i konferencija održale na području Hrvatske, ali i susjedne nam Bosne i Hercegovine. Studenti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, članovi mostarske podružnice udruge studenata medicine BiH, BoHeMSa, od 12. do 13. listopada ugostili su brojne studente iz raznih krajeva Europe. Sudionici su imali priliku sudjelovati na brojnim predavanjima i velikom broju radionica na kojima su usavršavali svoje praktične vještine i znanja. Više o samom kongresu, procesu organizacije te izazovima realizacije saznali smo u razgovoru s **Lucijom Golemac**, predsjednicom organizacijskog odbora MedCore kongresa i studenticom Medicinskog fakulteta pri mostarskom Sveučilištu.

Ružica: Kako ste došli na ideju organizacije MedCore kongresa? Što vas je inspiriralo na započinjanje ovakvog projekta?

Lucija: *Kao i sve u životu, krenulo je od male ideje i malih snova koji su se trudom i radom ostvarili. Upisom na fakultet imali smo svoje snove koje smo*

htjeli pretvoriti u stvarnost, a veliko nadahnuće i inspiraciju pronašli smo u kongresima na kojima smo imali priliku sudjelovati; organizacija nam se činila velikim izazovom, ali ne i neostvarivom ili nemogućom.

Ružica: Koji su bili najveći izazovi tijekom planiranja i organizacije MedCore kongresa? Kako ste ih uspjeli prevladati?

Lucija: *Po meni cjelokupni kongres bio je veliki izazov, ali nešto što bih posebno izdvojila jest pronalazak sponzora zbog*

iščekivanja odgovora i cijelog procesa dogovaranja. Netko odgovori odmah, a na neke odgovore čekali smo neko vrijeme, samim time što se čeka, čekaju i drugi segmenti organizacije jer smo ovisni o sponzorima. Strpljenjem, upornošću i poznanstvima uspjeli smo prevladati prepreke.

Ružica: Program kongresa bio je obogaćen zavidnim brojem radionica, koje su radionice bile dostupne studentima i kako ste odabrali teme za obradu?

Lucija: Teme koje smo obradili teme su iz cijelog područja medicine, želja nam je bila da svatko ima priliku pronaći nešto zanimljivo za sebe. Naši su nas profesori tijekom dva dana kongresa podučavali o temama poput: alergije, pneumotoraksa, lijekova u hitnoj pomoći, štitnoj žlijezdi te o njezi kože. Naučili smo i koje antibiotike propisati; govorilo se o oralnoj higijeni i najčešćim bolestima oralne šupljine, akutnom abdomenu i celijakiji. Posebno atraktivna tema bio je burn out sindrom

s kojim se, zbog prirode posla kojim se bavimo, često susrećemo kao studenti, a nije neuobičajena pojava ni među našim profesorima.

Ružica: S obzirom na ovogodišnju uspješnicu, koji su vaši planovi za sljedeće izdanje MedCore kongresa? Hoće li biti novih tema ili formata?

Lucija: Zasiurno će biti novih tema, a smatramo kako postoji prostor za dodatno, dublje istraživanje i proučavanje tema koje su predstavljene na ovogodišnjem izdanju kongresa.

Ružica: Kako vidite mogućnosti za buduću suradnju između Medicinskog fakulteta u

Mostaru i drugih fakulteta, poput onog u Splitu? Što bi, prema vašem mišljenju, bile prednosti takve suradnje za studente i mlade stručnjake?

Lucija: *Medicinski fakultet u Mostaru već odavno surađuje s Medicinskim fakultetom u Splitu, kao i s drugim fakultetima. Suradnje među fakultetima pružaju veliku mogućnost studentima za daljnji rast i razvoj, kako osobni tako i u karijeri. Smatram da također šire i naše horizonte i znanost. Vjerujem da ćemo u bližoj budućnosti ostvariti neki zajednički projekt i pokazati iznova snagu i mudrost studenata te zajedničke ljubavi prema medicini.*

Ružica: Što vam je osobno značilo sudjelovanje u organizaciji ovog kongresa? Kako mislite da je ovo iskustvo doprinijelo vašem profesionalnom razvoju?

Lucija: *Ovaj događaj ne samo da pruža uvid u sadašnjost već nudi platformu za oblikovanje budućnosti globalnog*

zdravlja. Od srca sam zahvalna svojim kolegama, članovima Organizacijskog odbora MedCore, koji su se brinuli da sve prođe u najboljem redu, a hvala i našim volonterima koji su bili spremni uskočiti tamo gdje je pomoć bila najpotrebnija. Možda još uvijek nismo svjesni, ali vjerujemo u to da smo za sobom ostavili trag i upisali se u povijest našega Fakulteta. Jedno je sigurno: možemo biti ponosni što smo uspjeli učiniti ponosnim naš Fakultet, Sveučilište i grad Mostar.

Ružica: Što smatrate najvažnijim lekcijama koje ste naučili iz ovog iskustva organizacije.

Lucija: *Zasigurno su najvažnija lekcija zajedništvo i kompromisi. Smatram da zajedništvom možemo lakše nadvladati sve poteškoće, a kompromisi postoje kako ne bi došlo do nejasnoća i nesuglasica. Biti tu, jedan uz drugog, smatram da je ključ uspješnog odnosa i suradnje. Obostrano povjerenje članova organizacije i svih sudionika najveća je čast koju možemo zaslužiti.*

Ružica: Za kraj, čestitamo na uspješnoj organizaciji i provedbi vašeg kongresa te se veselimo ponovnom susretu u Mostaru! Postoji li neka poruka koju biste željeli uputiti kolegama s MEFST-a kao poziv na sudjelovanje na sljedećem izdanju MedCore kongresa?

Lucija: *Zahvaljujem u svoje ime i ime Organizacijskog odbora MedCore2024. svim sudionicima što su svojim prisustvom obogatili ovaj kongres. Vaša aktivna uključenost, konstruktivne rasprave i interes za predstavljene teme bili su ključni za uspjeh ovog događaja.*

Posebno cijenimo vašu podršku i doprinos širenju znanja u našoj zajednici te se radujemo budućim susretima i suradnjama. Hvala vam na povjerenju i nadamo se da ćemo i u budućnosti zajedno graditi okruženje pogodno za razmjenu ideja i inovacija.

Intervjuirala: Ružica Bočina

Beyond the Classroom: How a Dermatology Student Section Opens Doors to Networking, Learning, and Leadership

In the past year, students at our faculty have demonstrated remarkable dedication and ambition by creating student sections to pursue and showcase their passions. It's inspiring to see members of our community actively engaged, eager to expand their knowledge and experiences beyond the classroom. Among these student-led initiatives, the Dermatology Student Section stands out as an example of commitment and enthusiasm, having organized numerous events and educational opportunities over the past year. To gain deeper insight into their journey, their inspirations, challenges, and the benefits they've garnered through dedication and hard work and in hopes of inspiring and motivating our colleagues, we had the privilege of speaking with Rialda Zvrko, the president of the section, who has shared her experience with us.

I've had the opportunity to attend several conferences, primarily focused on medical aesthetics, where I've gained valuable insights into the latest advancements and techniques in the field. As we look ahead, the goal is to expand further into dermatology-specific conferences, as there is so much to learn in this essential area of medicine. Medical aesthetics has been a strong foundation, but dermatology offers a vast landscape of knowledge that we're excited to explore more deeply.

In early October, we attended The Aesthetic Medicine Congress (TAMC), where we had the chance to explore a variety of seminars that highlighted the intersection of medicine, technology, and aesthetics. One particularly impactful session focused on the role of artificial intelligence in aesthetic medicine. Here, we learned about the latest advancements in AI, including expert-based facial analysis and the potential of AI facial analysis tools like Facemotion. These innovations are designed to enhance medical

efficiency, enabling practitioners to deliver more precise, personalized treatments.

Another important takeaway was the emphasis on blending different fields, such as technology and aesthetics, to push the boundaries of what's possible in medicine. For example, we explored the ethical questions that arise as we incorporate AI into medical practice—discussions that encourage us, as future medical professionals, to think critically about the impact of technology on patient care.

For medical students, attending a conference like TAMC offers not only exposure to cutting-edge advancements but also an invaluable opportunity to connect with a community of experts. Many of these professionals have faced the same questions and challenges we're experiencing now, which opens the door to mentorship and advice from those who have navigated this path before us. It's a chance to seek guidance, expand our networks, and find inspiration in the paths of experienced practitioners. As Dermatology USSM heads into the new school year, we're

focusing on building a sustainable network and expanding our knowledge within dermatology. This year, we're challenging ourselves not only to deepen our own expertise but also to create more opportunities for students to connect with this specialty on a practical level. Thankfully, most conferences are free for students, which makes attending more accessible. However, we're also actively working to strengthen our connections with these events to ensure that students won't have to bear any costs. We believe it's essential for students to engage with dermatology beyond the classroom, and that means taking part in events, conferences, and symposiums outside the university setting. Networking at these events allows us to learn from experienced professionals, gain fresh perspectives, and build connections that will support us throughout our careers. By attending and encouraging others to participate in these events, we aim to show the impact and opportunities that come with being actively involved in the dermatology community.

Author: *Rialda Zvrko;*
Foreword: *Ružica Bočina*

EMSA Split organizira javna predavanja o hitnim stanjima u medicini

Udruga studenata medicine EMSA Split, svojim Odborom za ljudska prava i zaštitu zdravlja, nastavila je s organizacijom edukativnih predavanja za studente zdravstvenih usmjerenja, ovog puta usmjerenih na hitna stanja u psihijatriji i porodima. Predsjednik Odbora, Lovre Bulj, inicirao je predavanje koje je održao dr. Mariano Kaliterna, specijalist psihijatrije, dok je dr. sc. Damir Roje, primarijus, govorio o hitnim stanjima u porodu.

Na predavanju dr. Kaliterna studentima je pružen uvid u specifične izazove u hitnim psihijatrijskim slučajevima, s naglaskom na razbijanje stigme oko mentalnog zdravlja. Dr. Kaliterna naglasio je važnost osvještavanja društva o psihičkim bolestima dodajući da je tek mali postotak hitnih prijema u psihijatriji povezan s agresivnim ponašanjem unatoč uvriježenim stereotipima.

Primarijus Roje održao je predavanje na temu „Hitna stanja u porodu”, kojem je prisustvovalo dvadesetak studenata

zainteresiranih za dodatnu edukaciju o ovoj ključnoj temi. Predavanje je organizirano uz podršku Radio Kampusu, kojem je EMSA Split izrazila zahvalnost za medijsko praćenje događaja. Ova predavanja predstavljaju kontinuiranu edukativnu podršku za studente medicine i zdravstvenih usmjerenja nudeći im dragocjena iskustva i znanja iz područja hitne medicine i specijaliziranih medicinskih područja.

Ivan Bućan

EMSA Split ostvaruje uspješnice na nacionalnoj i međunarodnoj razini

Na Generalnoj skupštini *European Medical Students' Association* (EMSA Europe) koja se održala u Portu, splitska podružnica EMSA-e postigla je izniman uspjeh – nakon glasanja delegata iz cijele Europe, EMSA Split jednoglasno je primljena u punopravno članstvo ove prestižne organizacije.

Veliki korak za EMSA Split predstavio je **Toni Elezović**, potpredsjednik za vanjske poslove, koji je okupljenima izložio postignuća splitske udruge od njezina osnutka, što je oduševilo prisutne delegate i potaknulo ovacije. EMSA Split, osnovana prije nešto više od dvije godine, od pridruženog statusa sada prelazi u punopravno članstvo, što joj omogućava sudjelovanje u ključnim procesima i projektima EMSA-e Europe. Kao punopravna članica, splitska podružnica dobiva priliku ugostiti Generalnu skupštinu u Hrvatskoj te jače sudjelovati u europskim inicijativama koje podupiru Europska komisija i Europski parlament. *European Medical Students' Association* (EMSA Europe) predstavlja studente medicine širom Europe i promiče njihovu ulogu u globalnom zdravlju s pomoću projekata, edukacija i suradnji. Kao **Non-State Actor Member Svjetske zdravstvene organizacije (WHO)**, EMSA sudjeluje u oblikovanju zdravstvenih politika zastupajući glas studenata na globalnoj razini. Blisko surađujući s **Europskom komisijom**, EMSA doprinosi europskim inicijativama u javnom zdravlju, mobilnosti i digitalizaciji obrazovanja. Ovim aktivnostima EMSA Europe potiče profesionalnost, ravnopravnost i međukulturno razumijevanje među budućim liječnicima jačajući europsku zdravstvenu zajednicu.

Punopravnim članstvom EMSA Split ostvarila je mogućnost uključenja u nacionalnu koordinaciju EMSA-e u Hrvatskoj, kao i pravo biranja te mogućnost kandidiranja za europske dužnosti unutar organizacije. Otvaraju se vrata za suradnju sa studentskim organizacijama diljem svijeta, što će splitskim studentima medicine pružiti vrijedna iskustva i prilike za profesionalno usavršavanje na međunarodnoj razini. Na posljednjem sastanku EMSA-e Hrvatska, koju predstavljaju tri organizacije EMSA-e, a to su: EMSA Zagreb, EMSA Rijeka i EMSA Split, jednoglasno je odlučeno da EMSA Split preuzima nacionalnu koordinaciju, a potom je Upravni odbor EMSA-e Split odlučio da će predsjednik Udruge EMSA Split, **Ivan Bučan**, biti nacionalni koordinator iz redova naše Udruge, a to znači da će predstavljati EMSA-u Hrvatska i sve njezine članove kao i studente medicine na generalnim skupštinama EMSA-e Europe i izravno sudjelovati u kreiranju planova i projekata EMSA-e na europskoj i svjetskoj razini. Ponosni smo na ovaj uspjeh naše organizacije i vjerujemo da će opravdati očekivanja.

Ivan Bučan

Studenti medicine i KBC Split zajedno u borbi protiv migrene – upoznaj projekt koji mijenja živote

Migrena i ja, inicijativa za podizanje svijesti i unapređenje kvalitete života osoba s migrenom, pokrenuta je prošle akademske godine u suradnji studentske udruge CroMSIC i KBC-a Split pod vodstvom doc. dr. sc. Vane Košte. Projekt je namijenjen edukaciji javnosti i pružanju podrške onima koji pate od ovog iscrpljujućeg zdravstvenog problema, a od samog početka provedbe održane su brojne aktivnosti na kojima su studenti medicine imali priliku saznati više o kroničnom stanju koje pogađa velik broj ljudi u Hrvatskoj i svijetu.

Što je Migrena i ja?

Cilj je projekta osvijestiti društvo o ozbiljnosti migrene, čestim simptomima i modernim načinima liječenja kako bi osobe pogođene ovom kroničnom bolešću mogle lakše upravljati simptomima i živjeti kvalitetnijim životom. Migrena pogađa velik postotak stanovništva i može ozbiljno narušiti svakodnevne aktivnosti, a ova inicijativa pruža priliku studentima medicine da, pomoću konkretnih aktivnosti, educiraju građane i direktno surađuju s pacijentima stječući pritom vrijedno iskustvo u razumijevanju i liječenju migrene.

Postignuća i aktivnosti projekta

Prošle godine postigli smo mnogo! Studenti medicine održali su predavanja o migreni namijenjena široj populaciji, čime smo obilježili i Međunarodni dan migrene u Gradskoj knjižnici Marka Marulića. Predavanje su vodili studenti **Matij Pervan**, **Jakov Krka**, **Mia Jerković**, **Anisia Banović** i **Lara Topić** uz podršku iskusnih liječnica iz KBC-a Split, **dr. Matee Jelavić**, **dr. Zrinke Nikolić**, **dr. Tereze Pijerov**, **dr. Jelene Gulišije** i **doc. dr. sc. Vane Košte**. Za dodatno angažiranje javnosti na splitskoj rivi organizirali smo i štand s kvizom „brza dijagnoza”, na kojem su građani imali priliku saznati više o simptomima migrene i ranim metodama prepoznavanja ove glavobolje.

Kako bismo olakšali komunikaciju između pacijenata i stručnjaka, otvoren je i poseban e-mail za sve upite i podršku, što je pacijentima omogućilo brži pristup informacijama o svojem stanju i terapiji. Posebno smo ponosni na studentice **Miju Jerković** i **Laru Topić**, koje su pod mentorstvom docentice **Vane Košte** izradile poster s istraživanjem za studentski kongres *Adriatic Life Support Weekend*. Analizom podataka ustanovile su kako je mnogo pacijenata hospitalizirano zbog migrene zbog pogrešnog prepoznavanja simptoma naglašavajući važnost postavljanja ispravne dijagnoze i pravovremenog liječenja, a njihov rad bio je prepoznat kao najbolje izrađen poster kongresa.

Planovi za nastavak

Projekt *Migrena i ja* nastavlja se i ove akademske godine, s inovativnim pristupom i novim idejama. Održali smo predavanje za djecu iz doma Maestral pod nazivom *Mene opet boli glava*, prilagođeno mlađima, kako bi lakše razumjeli i izrazili svoje simptome. Također, u planu imamo i veće događaje, poput kongresa posvećenog glavoboljama, na kojem će svi zainteresirani imati priliku saznati najnovije informacije o dijagnostici i terapiji migrene.

Pratite naš projekt kako biste bili u tijeku s edukacijama i aktivnostima koje doprinose boljem razumijevanju i liječenju migrene, bolesti koja pogađa velik dio stanovništva i zahtijeva našu zajedničku podršku i razumijevanje.

Lara Topić

Treći studentski kongres dentalne medicine

Od 27. do 29. rujna 2024. godine Split je bio domaćin 3. kongresa studenata dentalne medicine koji su organizirali studenti iz Udruge PreventiSt, koja godinama aktivno djeluje na našem fakultetu.

Kongres je okupio sedamdesetak studenata iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Hrvatske te su sudionici imali jedinstvenu priliku za stjecanje znanja i iskustava slušajući predavanja uglednih stručnjaka iz područja dentalne medicine.

Uz one domaće, naši su studenti ugostili brojne predavače s drugih sveučilišta, tako su prof. dr. sc. Darko Božić, izv. prof. prim. dr. sc. Davor Seifert, doc. dr. sc. Nikolina Lešić, prof. dr. sc. Marko Jakovac i Kristina Horvat, dr. med. dent., redom sa zagrebačkog sveučilišta te prof. dr. sc. Amila Zukanović sa Sveučilišta u Sarajevu održali predavanja kojima su studentima približili svakodnevnicu rada u struci te ih upoznali s brojnim inovacijama koje se primjenjuju u ordinaciji liječnika dentalne medicine.

Program kongresa, osim predavanjima, bio je obogaćen i radionicama čiji su voditelji Daria Vlašić Kaić, dr. med. dent., Borko Cvitan, dr. med. dent., prof. dr. sc. Joško Viskić, Igor Šutić, dr. med. dent. te Miren Zaverski, dr. med. dent., na interaktivan način, uz stručno vodstvo, studentima omogućili usavršavanje praktičnih vještina te primjenu stečenih znanja na više od petnaest *hands-on* radionica koje su se održale u prostorijama Medicinskog fakulteta u Splitu.

Također, imali smo čast ugostiti i Deni Milevčević, dr. med. dent., izaslanicu Hrvatske komore dentalne medicine, koja je pokazala iznimnu podršku studentskoj inicijativi.

Društveni program ovogodišnjeg izdanja kongresa obogaćen je organizacijom prvog stomatološkog *pub* kviza, koji je dodatno potaknuo timski i natjecateljski duh među sudionicima.

U sklopu Kongresa održana je i tradicionalna svečana večera, koja je studentima pružila priliku za socijalizaciju, razmjenu iskustava i uspostavu novih poznanstava i prijateljstava. Ovaj kongres bio je značajan korak prema jačanju suradnje među studentima dentalne medicine iz regije i promicanju znanstvenih postignuća u ovom području.

Dorian Dubravec

Istraživanje partnerstva u medicinskoj edukaciji: CROMed-USA i Medicinski fakultet u Splitu

Dana 27. i 28. svibnja 2024. godine Split je bio domaćin uspješnog CROMed-USA simpozija koji je ugostio medicinske stručnjake iz cijelog svijeta s ciljem istraživanja novih napredaka u medicinskoj edukaciji. Ovaj događaj, organiziran u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Splitu (MEFST) i udrugom CROMed-USA, koja okuplja hrvatske liječnike koji žive i rade u Sjedinjenim Američkim Državama, predstavlja važan korak u jačanju suradnje između Hrvatske i SAD-a u području medicinskog obrazovanja.

Cilj simpozija bio je unaprijediti medicinsku edukaciju razmjenom ideja i praksi, s posebnim naglaskom na usporedbu obrazovnih sustava Hrvatske i SAD-a. Događaj se održao u prostorijama MEFST-a, gdje su prodekanice **prof. dr. sc. Renata Pecotić** i **prof. dr. sc. Katarina Vukojević** srdačno pozdravile sudionike te istaknule važnost ovakvih susreta za osnaživanje veza između medicinskih fakulteta i organizacija poput CROMed-USA.

Sudionici su uključivali članove CROMed-USA pod vodstvom predsjednice udruge, **dr. Ksenije Kos**, profesore s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, brojne međunarodne predavače te studente našeg fakulteta. Simpozij je imao hibridni format omogućujući sudjelovanje uživo i putem interneta, a predavanja i rasprave održane su na hrvatskom i engleskom jeziku.

Jedna od ključnih tema simpozija bila je usporedba sustava medicinske edukacije u Hrvatskoj i SAD-u, a omogućila je dublju razmjenu perspektiva i iskustava, kao i istraživanje najboljih praksi koje bi se mogle prilagoditi kako bi se poboljšali obrazovni procesi u objema zemljama. Detaljno su raspravljene teme poput dizajna kurikula, kliničke obuke i izazova s kojima se

medicinski fakulteti suočavaju u pripremi budućih zdravstvenih djelatnika za sve zahtjevnije potrebe moderne medicine.

Posebno zanimljivo izlaganje održao je profesor Ljubo Znaor, pročelnik Katedre za oftalmologiju na MEFST-u, koji je predstavio rezultate prvog objektivno strukturiranog kliničkog ispita (OSKI) iz Oftalmologije održanog za studente pete godine. Istaknuo je kako OSKI doprinosi poboljšanju kliničke kompetencije te pruža standardiziranu procjenu vještina studenata, a ovo je izlaganje potaknulo žustru raspravu o njegovim prednostima u medicinskoj edukaciji te potencijalu za širu primjenu na svim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj.

Iskustvo studiranja na našem fakultetu imali smo priliku čuti iz perspektive **Ružice Bočina**, studentice šeste godine Medicine, a **Josipa Dukić, dr. med.**, specijalizantica Oftalmologije, podijelila je vlastite doživljaje sa specijalističkog poslijediplomskog studija. Njihovi uvidi pružili su vrijedan pogled na stvarni utjecaj medicinskog obrazovanja u Hrvatskoj te važnost kontinuiranog usavršavanja u obrazovanju budućih medicinskih stručnjaka.

Simpozij je zaključen okruglim stolom na kojem su sažeti glavni ishodi događaja, a rezultat je bio kolektivna predanost razvoju strateškog plana za unapređenje medicinske edukacije u Hrvatskoj. Ovaj plan, formaliziran u manifestu simpozija, sadrži kratkoročne i dugoročne ciljeve usmjerene na poboljšanje unutarnjih procesa, poticanje međunarodne suradnje te uspostavljanje ujednačenog i standardiziranog pristupa medicinskoj edukaciji na svim medicinskim fakultetima u zemlji.

Uspjeh ovog simpozija označava važan korak u jačanju partnerstva između CROMed-USA i hrvatskih medicinskih institucija te postavlja temelje za buduće suradnje koje će zasigurno nastaviti unapređivati kvalitetu medicinskog obrazovanja i zdravstvene skrbi u Hrvatskoj.

Ružica Bočina

IMSC SaMED 2024: Kako studentska inicijativa pokreće globalni dijalog o umjetnoj inteligenciji i biomedicini

U svijetu biomedicine i zdravstva, gdje se inovacije događaju brzinom svjetlosti, a brojna postojeća znanja postaju opsoletna pored rezultata novih istraživanja, mladim liječnicima pruža se jedinstvena prilika da preuzmu vodstvo i oblikuju budućnost ovog znanjem bogatog područja. Studentska populacija, posebice u novije vrijeme, sve više prepoznaje važnost organizacije događanja koja pružaju priliku za razmjenu znanja, povezivanje oko zajedničkih interesa i stvaranje korisnih poznanstava.

Na valu brojnih studentskih projekata, koji obuhvaćaju kongrese, simpozije i konferencije, IMSC SaMED 2024. potvrdio je svoju reputaciju jednog od najvažnijih studentskih kongresa regije okupljajući sudionike iz različitih dijelova Europe kako bi raspravili najnovije trendove i tehnologije. Od 19. do 22. rujna gotovo tri stotine sudionika, studenata medicine i mladih liječnika okupilo se u Sarajevu, na osmom izdanju SaMED-a, gdje su uz pomoć pomno organiziranih predavanja, dinamičnih radionica i tradicionalno izvrsnog društvenog programa stjecali nova, a obnavljali stečena znanja i vještine te stvarali brojna prijateljstva i poznanstva. Kako bismo dublje zaronili u svijet SaMED-a i saznali više o izazovima organizacije međunarodnog kongresa duge tradicije

i velikog kapaciteta, kao sugovornika pozvali smo jednog od predsjednika organizacijskog odbora, **Adema Nuhovića**, nedavno diplomiranog liječnika, da nam ispriča nešto više o ovom iznimnom događaju i stečenom iskustvu.

Koji su najveći izazovi s kojima ste se suočili pri organizaciji međunarodnog kongresa poput SaMED-a?

Adem: *SaMED nosi posebnu težinu zbog bogate tradicije i očekivanja koje donosi svaki novi SaMED. Svaki organizator osjeća taj pritisak – ne samo zbog standarda koji su postavljeni već i zbog potrebe da svake godine ponudimo nešto inovativno i drugačije, što je zahtjevan izazov po sebi. Ova odgovornost traži mnogo posvećenosti, ali i*

balansiranja između visokih očekivanja i realnih mogućnosti.

Formirati tim koji se sastoji od tako strastvenih i sposobnih pojedinaca bio je istinski izazov. Kada imate toliko jaku grupu studenata s nemjerljivom energijom, sve njihove velike ideje potrebno je uklopiti u jednu skladnu cjelinu. Upravo tu leži jedan od najzanimljivijih dijelova organizacije – raditi s toliko različitih talenata i pronaći način da njihove ideje, pristupi i vizije djeluju zajedno. Kroz taj proces učili smo jedni od drugih i stvarali kongres koji je zaista odraz timskog rada i kreativnosti na najvišem nivou.

Riječ je o kongresu s međunarodnim sudjelovanjem, odakle su sve pristigli vaši sudionici te kako ste uspjeli privući sudionike iz toliko različitih zemalja?

Adem: Uprkos našim inicijalnim planovima da se ove godine fokusiramo na učesnike iz regije, interesovanje za SaMED u zemljama Evrope i zapadne Azije bio je izvan očekivanja. Na kraju smo imali prijavljene učesnike iz 20 zemalja svijeta, što pokazuje koliki ugled kongres uživa i koliko je prepoznat kao kvalitetna prilika za razmjenu znanja i umrežavanje. Također, puno smo uložili u promociju SaMED-a, kao i u izgradnju prepoznatljivog brenda, što je očito donijelo rezultate. Promociju smo intenzivno provodili putem društvenih mreža, što nam je omogućilo da dosegemo širu publiku i osiguramo prisustvo na regionalnom i međunarodnom nivou. Bitnu ulogu u ovom procesu imali su naši ambasadori, koji su bili ključni u širenju informacija o SaMED-u u svojim zemljama i u motivisanju kolega da se prijave. Posebno bih istakao Miloša, našeg ambasadora iz Crne Gore, koji je ove godine dobio nagradu za najuspješnijeg ambasadora SaMED-a 2024.

Koliko je vremena trajalo planiranje ovogodišnjeg kongresa i koliko je ljudi bilo uključeno u organizacijski tim?

Adem: Planiranje ovogodišnjeg kongresa trajalo je devet mjeseci, a u organizacioni odbor bilo je uključeno 50 strastvenih i talentovanih pojedinaca, a zbog njihovih različitih vještina, znanja i sposobnosti, volimo ih zvati „Sarajevski Avengersi”.

Osim predavanja, sudionici SaMED-a prisustvovali su radionicama tijekom kojih su imali priliku naučiti nova te usavršiti stečena praktična znanja i vještine. Biste li detaljnije opisali neke od radionica koje su održane? Kako su one pomogle sudionicima u razvijanju praktičnih vještina?

Adem: Ove godine imali smo najveći broj radionica do sada, čak 20, a po prvi put svi učesnici imali su priliku prisustvovati dvjema odvojenim radionicama. Učesnici su sudjelovali u raznim radionicama koje su obuhvatile teme poput napredne ultrazvučne dijagnostike, tehnika hitnih intervencija, moderne patologije s naglaskom na rak dojke, kao i integracije AI u zdravstvo. Radionice su uključivale primjene 3D štampanja, virtualnu stvarnost

u medicinskom obrazovanju, interpretaciju EKG-a, estetsku medicinu, kardijalnu elektrostimulaciju i ultrazvukom vođene procedure.

Učesnici su također istraživali tretmane pacijenata nakon kardiohirurških zahvata u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, ultrazvučnu dijagnostiku perifernih nervnih lezija i tehnike laparoskopске hirurgije. Dodatno, imali su priliku dodatno istražiti transfuzionu medicinu, ortopedsku njegu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i savremenu torakoskopiju putem VATS-a.

Ova praktična iskustva bila su ključna za učesnike, omogućavajući im da unaprijede svoje kliničke vještine, razumiju složene koncepte i pripreme se za stvarne medicinske izazove, što je na kraju doprinijelo njihovu razvoju kao kompetentnih zdravstvenih radnika.

S obzirom na to da se umjetna inteligencija (engl. artificial intelligence, krat. AI) provlačila kroz brojna predavanja i nekolicinu radionica, zanima nas kako ste došli do odluke da fokus ove godine bude stavljen na tu temu? Što vas je motiviralo?

Adem: Umjetna inteligencija (AI) postaje sve važniji faktor u medicinskim naukama i dobar je pokazatelj rapidnog razvoja znanosti i tehnologije. Odlučili smo se fokusirati na ovu temu jer smo prepoznali potencijal AI-a da unaprijedi rad medicinskih stručnjaka i olakša proces naučnih istraživanja. Uvjereni smo da će rad bez AI-a u budućnosti biti poput vožnje automobila bez volana – jednostavno nezamisliv.

Sovogodišnjom temom kongresa naš cilj bio je potaknuti učesnike da se sami upuste u istraživanje ove oblasti i nadamo se da smo im uspjeli približiti sve prednosti i mogućnosti koje AI nudi u medicini.

Biste li podijelili neka ključna saznanja ili inovacije vezane za AI koje su predstavljene na kongresu?

Adem: Jedno od najzujbudljivijih saznanja bilo je o upotrebi AI-a u dijagnostičkim svrhama. Predavači su predstavili primjere kako algoritmi mogu analizirati medicinske slike, kao što su rendgenske snimke i MRI, s izuzetnom preciznošću, često nadmašujući ljudske stručnjake. Ovi alati ne samo da ubrzavaju proces dijagnostike već također smanjuju mogućnost ljudske

greške, što može značajno poboljšati ishode liječenja pacijenata.

Također, raspravljali smo o primjeni AI-a u forenzičkoj medicini. Ovdje se AI koristi za analizu podataka iz različitih izvora, uključujući slike s mjesta zločina i medicinske izvještaje, kako bi se olakšala identifikacija uzroka smrti ili rješavanje složenih slučajeva. Inovativne metode poput analize obrazaca i prediktivnog modeliranja pomažu forenzičarima u donošenju preciznijih zaključaka i bržem rješavanju slučajeva. Ove tehnologije otvaraju vrata novim mogućnostima i postavljaju temelje za daljnji razvoj forenzičke medicine.

Kakav je Vaš stav o sve većoj ulozi umjetne inteligencije u medicini? Što mislite kako će AI utjecati na praksu i obrazovanje u medicinskim strukama?

Adem: Kao što je štamparska mašina bila ključna za razvoj obrazovanja u 15. vijeku, parna mašina donijela industrijsku revoluciju u 18. vijeku, a internet promijenio način na koji komuniciramo u 20. vijeku, umjetna inteligencija predstavlja revolucionarnu tehnologiju 21. stoljeća. Smatram da će AI imati dubok i dalekosežan utjecaj

na praksu i obrazovanje u medicinskim strukama.

U praksi će AI omogućiti bržu i precizniju dijagnostiku, olakšati pristup medicinskim informacijama i unaprijediti personaliziranu medicinu. S obzirom na sve veću količinu podataka u zdravstvu, alati temeljeni na AI-u pomoći će medicinskim stručnjacima da donesu informirane odluke i unaprijede kvalitet zdravstvene zaštite.

Što se tiče obrazovanja, AI će postati ključan alat u učenju i obuci budućih medicinskih stručnjaka. Integracija AI-a u kurikule omogućit će studentima da se upoznaju s najnovijim tehnologijama i nauče kako ih primijeniti u praksi. Kao posljedica toga, oni koji ne nauče koristiti ovaj alat riskiraju da ostanu u prošlosti, ne samo u smislu znanja već i u pružanju zdravstvene zaštite koja je prilagođena potrebama današnjih pacijenata.

Sve u svemu, vjerujem da je ključno da se u obrazovne programe uključi fokus na umjetnu inteligenciju kako bismo osposobili nove generacije zdravstvenih radnika da se uspješno suoče s izazovima budućnosti.

Kako je kongres pomogao studentima i liječnicima u povezivanju i razmjeni iskustava? Koje su prednosti sudjelovanja na međunarodnim kongresima poput SaMED-a za studente i mlade stručnjake?

Adem: Kongres poput SaMED-a izuzetno je značajan jer omogućava studentima i doktorima da se povežu i razmijene iskustva na jedinstvenoj platformi. To je prilika da se umreže s kolegama iz cijelog svijeta; ja sam na sličnim kongresima stekao sve svoje mentore, profesionalne uzore, kao i brojne prijatelje. Ta povezanost često vodi k budućim saradnjama, istraživačkim projektima i jakim prijateljstvima.

Osim umrežavanja, učesnici imaju priliku da predstave svoja istraživanja i radove, što im omogućava da se istaknu u svojoj struci. Razmjena iskustava s kolegama iz drugih zemalja otvara vrata novim perspektivama i pristupima rješavanju izazova u medicini.

Ovakvi događaji također služe kao platforma za osobni i profesionalni razvoj inspirirajući učesnike da nastave s učenjem i usavršavanjem. Na kraju, sudjelovanje na međunarodnim kongresima poput SaMED-a pomaže u stvaranju zajednice posvećene unapređenju zdravstvene skrbi

jačajući mrežu mladih profesionalaca koji će oblikovati budućnost medicine. Ove veze i iskustva koja se steknu na kongresima ostavljaju dugotrajan utjecaj, često mijenjajući tok karijera i otvarajući nove mogućnosti.

Kakve su bile povratne informacije sudionika? Jeste li uspjeli ispuniti očekivanja koja ste postavili pri organizaciji kongresa?

Adem: Povratne informacije učesnika nakon kongresa bile su izuzetno pozitivne. Često se kaže da je najbolji pokazatelj zadovoljstva učesnika to što nam obećaju da će se vratiti sljedeće godine. Također, legenda sarajevske česme kaže da „Ko se jednom napije vode sa Baščaršije nikad više iz Sarajeva taj otići ne umije.“ Nadamo se da su se naši učesnici napili vode na Baščaršiji. Mada, kada malo bolje razmislim, ako su se stvarno napili te vode, nećemo nikada znati da li smo im ispunili očekivanja ili je legenda česme ipak uradila svoje!

No, uistinu smo se potrudili da kongres bude inspirativan i edukativan i drago nam je da su sudionici isticali korisne informacije, odlične predavače i prilike za umrežavanje. Naša je nada da će svi oni ponijeti ne samo znanje, već i želju za ponovnim dolaskom.

Što smatrate najvećim uspjehom ovogodišnjeg kongresa? Na koji ste način unaprijedili dosadašnju organizaciju?

Adem: Pravilo je da su kongresi s najvećim brojem sponzora oni koji imaju specifične teme vezane za određene bolesti ili organske sisteme. Najveći uspjeh ovogodišnjeg kongresa svakako je to što smo uspjeli održati fokus na temi koja, iako na prvi pogled nije privlačna mnogim potencijalnim sponzorima, ima ogromnu važnost za razvoj medicinskih stručnjaka budućnosti.

Kakve su vaše vizije za budućnost SaMED-a i nastavljanje dugogodišnje tradicije? Koji savjet biste dali svojim nasljednicima, budućim organizatorima te svima koji su spremni odvažiti se na realizaciju sličnog projekta?

Adem: Moja, a sigurno i vizija Eme i Amine, koje su sa mnom ove godine predvodile ekipu SaMED-a, za budućnost jest da ovaj kongres nastavi pratiti teme koje su najpotrebnije u medicini, bez obzira na pritiske ili očekivanja. Naš fokus treba biti unapređenje znanja i vještina kod studenata medicine, jer to je naša primarna misija.

Savjet koji bih dao svojim nasljednicima je da budu hrabri i da stoje čvrsto iza svojih ideja. Ako vjeruju u ono što rade, neka se ne boje braniti svoje stavove. Također, važno je ne bojati se kritike, ali i ne oslanjati se previše na pohvale. Pozicija upravljanja donosi odgovornost i ona bi trebala ojačati osobu, pripremiti je za suočavanje s izazovima. Budite otvoreni za povratne informacije, ali ostanite vjerni svom cilju i viziji. Na kraju, neka svaki organizator uživa u procesu jer to je prilika za rast i učenje, ne samo za njih već i za cijelu zajednicu.

Intervjuirala: Ružica Bočina

Med&X Accelerator: Ostvarenje američkog sna kroz kliniku i znanost

Ovo su ljeta **Lucija Skejić**, studentica pete godine i **Karlo Dužević**, student šeste godine Medicine imali priliku proveći dio ljetnih praznika u Sjedinjenim Američkim Državama, na prestižnim svjetskim medicinskim centrima. Lucija je na razmjenu otišla u **Cleveland Clinic**, a Karlo je svoju razmjenu proveo na **Massachusetts Institute of Technology (MIT)**. Na razmjenu su otišli zahvaljujući udruzi **Med&X** i njihovom projektu **Med&X Accelerator**. Riječ je o udruzi medicinara, osnovanoj pod vodstvom dr. Alena Juginovića, koja za cilj ima dodatnu edukaciju studenata i mladih liječnika, njihovo povezivanje s kolegama iz svih krajeva svijeta te mogućnost upoznavanja s vrhunskim svjetskim stručnjacima. Proteklih godina navedeni su se ciljevi ostvarivali putem konferencija i radionica, a ove je godine zaživio i projekt *Accelerator* koji studentima četvrte, pete i šeste godine studija Medicine iz cijele Hrvatske omogućuje odlazak u SAD. Kako su se prijavili na program razmjene, što su sve vidjeli i naučili te na koji način ih je navedeno iskustvo obogatilo, pročitajte u nastavku.

Proces prijave

Lucija: Udruga je na svojim službenim stranicama objavila natječaj, a studenti viših godina imali su priliku odabrati jedan klinički i jedan znanstveni program iz ponuđene liste, uz prilaganje tražene dokumentacije. Ako su prema broju bodova bili izabrani za oba programa, studenti su se morali odlučiti za onaj koji

žele pohađati. Ponuda je bila izvanredna, a među prestižnim institucijama izdvajale su se Cleveland Clinic, Harvard Whitehead Institute, Massachusetts Institute of Technology (MIT), King's College London i druge. Proces prijave održan je u dva dijela. Prvo rangiranje temeljilo se na zbroju bodova koje su studenti ostvarili prema nekoliko kriterija:

težinski prosjek ocjena, motivacijsko pismo, pismo preporuke, kao i dodatne nagrade i postignuća (poput Dekanove i Rektorove nagrade, znanstvenih radova, uredništva časopisa i slično). Oni s najvećim brojem bodova ušli su u drugi krug, koji je uključivao dva intervjua s priznatim stručnjacima iz područja biomedicine i zdravstva. Ovakav način prijave omogućio je studentima da, osim ocjena i nagrada, pokažu svoju osobnost, talente i istaknu ekstrakurikularne aktivnosti kojima se bave, što smatramo zaista važnim jer je student puno više od ocjene na papiru.

Kroz čitav proces, od prijave i administrativnog dijela do realizacije odlaska, vodilo nas je Med&X tim, čijim smo članovima posebno zahvalni na uloženom trudu i naporu te kontinuiranim nastojanjima da sudionicima programa što više olakšaju pripremu. Imali smo sasvim dovoljno vremena za prikupljanje potrebne dokumentacije, upute smo ažurno dobivali putem e-maila, a vodstvo Udruge za sve je detalje, upite i nedoumice organiziralo i poseban videosastanak.

Pronalazak smještaja

Lucija: Organizacija smještaja ovisi o instituciji domaćinu i osobnim preferencijama studenta. Cleveland Clinic ne nudi studentski dom kao opciju, ali na službenoj stranici možete pronaći provjereni smještaj koji vam odgovara, uključujući hotele, stanove ili dijeljene opcije (poput kuće u kojoj imate vlastitu sobu ili kat). Cijene ovise o brojnim faktorima, u Clevelandu se, na primjer, za 1000 eura može pronaći kvalitetan smještaj.

Karlo: Tijekom prvog mjeseca boravka na MIT-ju imao sam osiguran smještaj zahvaljujući svom mentoru, a idući sam

mjesec proveo u stanu u blizini instituta koji sam pronašao putem Facebook grupe.

Institucije, mentori i cjelokupni dojmovi

Lucija: S obzirom na to da sam za vrijeme natječaja pohađala kolegij Interne medicine koji mi se iznimno svidio, izbor kliničke razmjene za mene je bio logičan slijed. Očekivanja su bila velika, ali ih je Cleveland Clinic uspješno premašila. Riječ je o klinici koja je u liječenju bolesti srca i krvnih žila po trideseti put zaredom proglašena najboljim centrom

na globalnoj razini, a čitava bolnica drži status druge najbolje u svijetu, stoga ne moram posebno opisivati sreću i zahvalnost koje sam osjećala zbog dane prilike za iskustvo koje ću pamtiti cijeli život. Moje je glavno radilište bilo u Kardiološkoj jedinici intenzivnog liječenja (CICU) u Miller Family Heart and Vascular Institute, ujedno i najvećoj kliničkoj zgradi. Svaki dan započeo bi vizitom pacijenata, inače smatranom dosadnijim dijelom studentskih vježbi, koja

mi je tijekom boravka na klinici postala fascinantna zbog oblika organizacije. Naime, svaki liječnik ima svoj pokretni stolić i laptop te pristup dokumentaciji pacijenta o kojemu se razgovara.

Nakon donesene odluke o daljnjim postupcima i liječenju pristupa se bolesniku i/ili obitelji te se objašnjavaju pojedini postupci, do te mjere da se crta na papir, što me posebno oduševilo. Nakon toga odlazili bismo gledati terapijske i dijagnostičke postupke (TAVI, PET scan, ECHO i druge). U predviđenom terminu svaki su dan održavana jednosatna predavanja na temu koju su prezentirali specijalisti, a specijalisti bi potom

postavljali pitanja ili pokrenuli raspravu. Ujedno je to bilo i vrijeme za ručak pa bi nas u predavaonici dočekali pripremljeni obroci.

Vrijeme je na odjelu bilo ispunjeno od jutra do mraka te sam svjedočila raznim situacijama: od brojnih reanimacija, priključivanja ECMO uređaja, dolaska etičkog povjerenstva zbog isključivanja aparata za održavanje života, bolesnika koji su odbijali zahvate zbog nemogućnosti plaćanja istih i druge. U periodu provedenom u klinici imala sam priliku steći ne samo teorijska i praktična znanja već i ona životna te uočiti razliku u ustroju cijelog zdravstvenog sustava koji

je visokospecijaliziran i organiziran, time i rasterećen do te mjere da je jedna medicinska sestra zadužena za jednog pacijenta. S druge strane, pacijenti su svakodnevno postavljali pitanja o zdravstvenom osiguranju i financijama što jasno pokazuje koliko njihove odluke ovise o mogućnostima.

S obzirom na to da sam svoje vrijeme htjela iskoristiti maksimalno, kontaktirala sam i s drugim liječnicima iz Hrvatske koji rade u Klinici kako bih posjetila njihove odjele i provela dan s njima. Svi su odgovorili na upit u kratkom roku, dogovorili smo susret te su me srdačno dočekali, spremni pokazati sve što mogu u ograničenom vremenu koje smo imali te pojesti ručak i popiti kavu. U svoju me salu primio priznati kardiokirurg, **dr. Marijan Koprivanac**, gdje sam imala priliku prisustvovati izvođenju Rossova postupka. Dr. Koprivanac upoznao me s **prof. Gostom Pettersonom**, zvijezdom torakalne kirurgije, a dan sam provela i s njegovom suprugom, anesteziologinjom **dr. Martom Kelavom** te sam bila pozvana na večeru u njihovu domu. Posebno iskustvo pružili su mi liječnici **Petar i**

Nicole Bajic koji su mi omogućili promatranje brojnih operacijskih zahvata (oftalmoloških procedura, graftinga za Peyronijevu bolest, implantacija penilnih proteza, aquablacija, primjene *green* lasera za BHP...). S hitnim stanjima upoznala me liječnica **Lucy Franjic** koju sam posjetila na hitnom prijemu, čija razina opremljenosti i organizacije podsjeća na svemirski brod.

Navedeni mentori, redom vrhunski stručnjaci, bili su izuzetno pristupačni, ukazali su mi na to koliko je važno raditi ono što voliš te su mi u razgovoru otkrili koje su sve prepreke morali nadvladati te čega su se sve morali odreći. Stekla sam neprocjenjiva poznanstva i kontakte, a takve interakcije otvorile su moje vidike.

Karlo: MIT je svjetski predvodnik u području znanosti i inženjerstva, a osim što je riječ o prestižnoj instituciji, posebno me zaintrigirao laboratorij profesora **Siniše Hrvatina** čiji je glavni fokus istraživanja hibernacija te njezini učinci na fiziologiju i metabolizam. Iako postoji konkretna primjena hibernacije u sadašnjosti, poput transplantacije organa,

prevencije ishemijsko-reperfuzijske ozljede i sprječavanja gubitka mišićne mase, njezino daljnje istraživanje moglo bi imati ključnu ulogu u rješavanju izazova poput putovanja kroz svemir. Upravo ta aktualna i perspektivna primjena u istraživanju presudila je u mom odabiru.

Moj radni dan započeo bi oko 9 sati, iako je laboratorij bio prilično fleksibilan po pitanju rasporeda, istraživanjem

o budućnosti istraživanja. Moj mentor, **Siniša Hrvatin**, profesor biologije na MIT-ju, uvijek je bio spreman pomoći, olakšao mi je prilagodbu na život u novom gradu, čak mi je osigurao smještaj i prijevoz od zračne luke. Što se tiče rada u laboratoriju, kolege s više iskustva bili su cijelo vrijeme dostupni te nije bilo razlike u njihovu odnosu prema meni u odnosu na druge, a radna atmosfera bila je poticajna, što mi je omogućilo brže usvajanje znanja i vještina.

Najveća prednost rada na MIT-ju bila je okruženost ljudima koji su pioniri u svojim područjima rada. Brojne tehnike i ideje koje se koriste u modernom istraživačkom radu nastale su upravo na MIT-ju, pa sam imao izvanrednu priliku upoznati autore tih metoda te s njima voditi diskusije. To je institucija koja posebno ističe važnost suradnje, interdisciplinarnog pristupa te slobodnog protoka informacija, principe koji su neprocjenjivi u svijetu znanosti. Takvo što još nisam primijetio u našim znanstvenim krugovima te smatram da postojeća podjela priječi integraciju znanja te umanjuje sveukupni napredak znanosti u Hrvatskoj.

znanstvene literature, a nakon pauze za ručak radio bih s doktorandicom koja je stručnjakinja u bioinformatici i statistici. Radili smo na *RNA-seq analizi* različitih uzoraka životinja koje hiberniraju, što mi je omogućilo da se temeljito upoznam s ovom specifičnom tehnikom. Također sam dva do tri puta tjedno prisustvovao sastancima mentora i cijelog tima tijekom kojih se raspravljalo

Dolazak na ovakvu instituciju donio mi je iskustvo koje se pamti, nova znanja, vještine i mrežu novih kolega. Stekao sam dublje razumijevanje cjelokupnog znanstvenog procesa u jednom od najboljih instituta na svijetu. Osim toga, rad na MIT-ju otvorio mi je vrata za buduće prilike, uključujući mogućnost doktorata bilo gdje u svijetu. Povećao mi je samopouzdanje jer sam shvatio da sam sposoban nositi se s izazovima na institucijama najvišeg ranga, a nastavak suradnje s laboratorijem i potencijalni povratak u budućnosti dodatno potvrđuju koliko je ovo iskustvo bilo dragocjeno.

Društveni život i slobodno vrijeme

U sklopu *Accelerator* programa proveli smo svi zajedno vikend u Bostonu, gdje smo posjetili Harvard Medical School, Harvard Business School te kampus i MIT. Posebno je organizirana i večera na koju su bili pozvani svi biomedicinari koji žive i rade u Bostonu, a dolaze iz Hrvatske ili susjednih zemalja, što nam je pružilo iznimnu priliku za socijalizaciju i *networking* te donijelo brojna poznanstva.

Unatoč tomu što su i Boston i Cleveland mirniji gradovi, uspjeli smo tijekom svog

boravka ispuniti slobodno vrijeme brojnim sadržajima.

Karlo: Boston je dom brojnih sveučilišta, što uvelike doprinosi bogatom društvenom životu. Ljudi su dosta pristupačni i svatko može pronaći ekipu za sebe, tako sam se zblizilo s ljudima s našeg područja, s kojima sam ostao u kontaktu. Mjesta okupljanja uglavnom su barovi jer nema toliko noćnih klubova kao u većim gradovima, ali atmosfera je opuštena i prilagođena studentskom životu. Osim vremena provedenog u Bostonu uspio sam ostvariti i dugogodišnju želju – posjet New Yorku.

Lucija: Ako niste znali, tvorcima Supermana živjeli su upravo u Clevelandu, a ono što

me posebno oduševilo, i što preporučujem svim ljubiteljima, jest odlazak u kazalište! Prije dolaska u Cleveland turistički sam posjetila New York, Washington, Boston i Toronto te slapove Niagare. Ako se odlučite otići na razmjenu, nemojte propustiti posjetiti barem jedan veći grad, nećete požaliti!

Za kraj, od srca vam preporučujemo ovakvo iskustvo, a ako imate bilo kakvo pitanje, slobodno nam se javite!

Lucija Skejić,
Karlo Dužević,
Ružica Bočina

Dan fakulteta u HNK

25.03.2011.

Mefst Svečana sjednica

30.03.2011.

Festival znanosti

12.04.2011.

Promocija doktora medicine
2011.

Promocija Sestrinstvo
2011.

Promocija fizioterapeuti
2011.

Djed božićnjak na MEFST-u
21.12.2011.

Smotra
25.11.2011

Mental Health: Addressing The Elephant In The Room

Are we doing enough to support the mental health of our medical students? What can medical schools do to improve the mental well being of their students?

Entering medical school can be accompanied with a plethora of emotions for a new student: from the excitement of taking the next step in one's life to the daunting feeling of entering a new and unfamiliar world. However, the anxiety and stress-ridden schedule of medical school soon dawns on the student and drowns that initial euphoria and excitement. Many experience self-doubt, social isolation, homesickness

and a feeling of inadequacy as they struggle to adapt to the high demands of studying medicine. 1 in 4 students eventually feel overwhelmed and drop out of medical school in the first year of their studies. With the addition of strain in friendships and romantic relationships even the most prolific of students can have their mental well-being severely affected.

Whenever the topic of mental health is raised amongst medical students there is a sigh of relief, and an eagerness to share their pain with someone who can help without judgement. However, many a time no concrete help is readily available, and the student is forced to accept the strain on their mental

well-being as a “reality of medical school” or adopt a “you just have to do it” attitude. Some resort to alcohol and drugs as a form of relief and escapism – leading them down a dark path that can worsen their predicament.

It is a bitter irony that medicine is the art of healing and improving health of patients, but medical school damages our health and we become the patient in the process.

Studies have shown that 1 in 3 medical students suffer from anxiety and depression, globally, with 11% of those students considering suicide. More than 80% of students feel under-supported with regards to their mental health from their university. Medical students experience higher levels of subclinical depressive symptoms and lower quality of life compared to the general population. Cultural stigma around mental health, fear of fitness to practise medicine and over-stretched health services further compound the problem. Such alarming statistics highlight the urgent need of providing adequate support for our aspiring doctors.

Such a situation does not have to be the normal reality. We can create a different environment where there is no stigma surrounding mental health.

Medical schools can adopt various approaches that have been proven to successfully address this crisis amongst students.

Approaches such as providing on-campus counselling and therapy, 24-hour crisis support, mental health awareness week and peer support programs can go a long way in improving the current situation. Flexibility with regards to deadlines, exams, and teaching schedules are further examples that can be put into effect. Workshops on mental health can increase the public awareness and bring out a change in the cultural norms.

While awareness of mental health is gradually increasing across universities, there’s still much progress to be made. As students, it’s our responsibility to shine a light on this issue and work to eliminate the lingering stigma. We must take action now—for the well-being of our future doctors.

If you’re facing these challenges, the Counseling Services for Medical Students (CSMS) is here to help. CSMS offers confidential support to help you navigate emotional, behavioural, and learning concerns. Counselling sessions are available both in-person and virtually via MS Teams. To schedule your first appointment or to learn more, please reach out at counseling@mefst.hr. Remember, seeking help is a positive step toward maintaining resilience and well-being during your education.

Fahim Razmandeh

16. Hrvatski Cochrane simpozij – iz perspektive studentice

Moderni pogledi na mentalno zdravlje: Uključivanje medicine temeljene na dokazima za učinkovitu zdravstvenu skrb.

Kako je sve započelo?

Avantura je započela na predavanjima, gdje sam se zainteresirala za medicinu temeljenu na dokazima. Daljnjim istraživanjem naišla sam na udruhu Cochrane i bila oduševljena spoznajom da je Hrvatski Cochrane osnovan pri mom fakultetu, Medicinskom fakultetu u Splitu. Nisam se uopće dvoumila, ambiciozno sam stupila u suradnju. Kao lokalnoj koordinatorici projekta „Promicanje mentalnog zdravlja - Pogled u sebe”, cilj mi je bio stvoriti studentsku aktivnost koja donosi mnogo benefita studentima i društvu te se rad Hrvatskog Cochranea savršeno uklapao u moju viziju. Za početak, motivirala sam i organizirala studente u prevođenju sažetaka (s engleskog na hrvatski) s temom mentalnog zdravlja,

za koje su studenti bili bodovani u sklopu udruge CroMSIC. No kako je sve to pridonijelo mom sudjelovanju na simpoziju? Aktivnost je bila izrazito uspješna. Našla je put do mnogo znatizeljnih studenata koji su aktivno sudjelovali i preveli značajan broj sažetaka. Time su moj interes i trud bili prepoznati te su ubrzo nagrađeni pozivom za sudjelovanje na 16. Hrvatskom Cochrane simpoziju. Prilikom sam prihvatila s velikim oduševljenjem jer je tema simpozija bila mentalno zdravlje.

Priprema za simpozij...

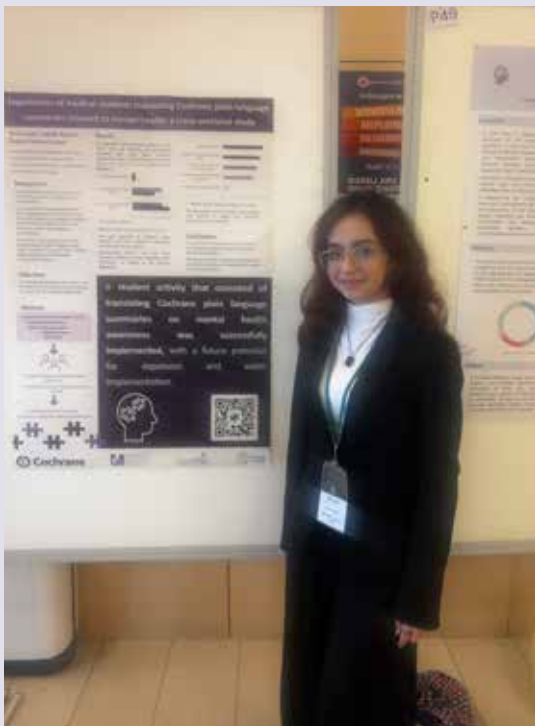
Za simpoziju sam pripremala predavanje „Uloga studenata medicine u zaštiti i prevenciji mentalnog zdravlja među vršnjacima i mladima” (engl. „The role of medical students in the protection and promotion of mental health

among peers and youth”) i istraživanje „Iskustva studenata medicine u prevođenju Cochrane sažetaka jednostavnog jezika relevantnih za mentalno zdravlje: presječno ispitivanje” (engl. „Experiences of medical students translating Cochrane plain language summaries relevant to mental health: a cross-sectional study”), koje sam kasnije prezentirala na poster sesiji. Ključ mojih priprema bio je u dobroj organizaciji i vjeri u sebe te slobodnoj kreativnosti. Budući da mi je ovo bio prvi susret s ulogom predavača na simpoziju i prezentiranjem provedenog istraživanja, pitanja nad glavom bilo je beskonačno. Veliko hvala stoga upućujem dr. sc. Mariji Franki Žuljević, dr. med. i izv. prof. dr. sc. Ireni Zakariji-Grković, dr. med., koje su me usmjeravale i pružile veliku pomoć. Za vrijeme priprema pratila su me burna razdoblja: inspirirajuća, stagnantna, samokritična. Sve je bilo lakše uz veliku podršku bližnjih i dirljive riječi posebne osobe: „Najbitnije je da sve u što se upustiš, da to radiš slobodno i s ljubavlju”. Isto sada savjetujem i svima koji se žele okušati u sličnome.

Došao je i taj dan...

16. Hrvatski Cochrane simpozij održao se 18. 10. 2024. na Medicinskom fakultetu u Splitu. Probudila sam se s

uzbuđenjem i spremna za predstavljanje svoga rada. Atmosfera na simpoziju bila je odlična. Kolege predavači bili su druželjubivi i otvoreni u komunikaciji, što mi je iznimno pomoglo u opuštanju i uživanju u događaju. Predavanja su tekla jedno za drugim, ubrzo je došao i red na mene. Naravno da je treme bilo, pozitivne, jer sam htjela pokazati što sam sve uradila, prenijeti važnost i ukazati na svijest studenata o mentalnom zdravlju. Nakon svog predavanja osjetila sam taj titraj srca koji mi je samo potvrdio da se želim ovim nadalje baviti i na taj način pridonijeti društvu. Mnogo sam naučila pripremajući se za simpoziju, sudjelujući i slušajući ostale predavače. Skupila

sam i vrijedno iskustvo na kojemu sam iznimno zahvalna i kojega ću se rado sjećati.

Nakon svega što sad?

Nastavljam dalje nadograđivati rad na važnosti mentalnog zdravlja svojim zaduženjima kao lokalna koordinatorica projekta „Pogled u sebe” te dio vijeća studentske sekcije za psihijatriju „MentaliST” i aktivna članica studentskog podcasta „Doturska čakula”. Nadalje ću održavati suradnju s Hrvatskim Cochraneom u studentskoj aktivnosti prevođenja Cochraneovih sažetaka vezanih za mentalno zdravlje, širiti projekt „Pogled u sebe” po srednjim školama, organizirati zanimljive

studentske aktivnosti poput prošlogodišnje korejske kaligrafije i poboljšati određene aspekte navedenih projekata. Definitivno ću uključiti više inovativnih ideja koje sa svojim kolegama studentima pripremam. Sudjelovanjem na simpoziju također sam stekla sjajnu suradnju s udrugom Feniks* i izrazito se veselim budućem zajedničkom radu i postignućima. Mentalno zdravlje izrazito je bitno, cilj mi ga je što više promovirati, osloboditi mlade od svakodnevnih društvenih stigmi vezanih za njega i potaknuti ih da razmišljaju o svome mentalnom zdravlju. Pozivam sve koji dijele isto mišljenje i žele pridonijeti osvještavanju mentalnog zdravlja da se priključe projektu „Promoviranje mentalnog zdravlja - Pogled u sebe”. Počevši od sebe napravili smo već velik pomak, a kada se mi mladi, ambiciozni udružimo, možemo nemoguće pretvoriti u moguće.

Lada Sente

***Udruga Feniks Split** humanitarna je neprofitna organizacija za promicanje mentalnog zdravlja koja je osnovana s ciljem stručnog osmišljavanja, izrade i realizacije projekata i programa podrške kojima se unapređuje mentalno zdravlje i kvaliteta života osoba s mentalnim poteškoćama/oboljenjima u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

CroMSIC: Putovanje, učenje i usavršavanje kroz međunarodne razmjene

U dinamičnom svijetu medicine, onom koji teži konstantnom napretku, budući mladi liječnici trebaju iskoristiti svaku danu priliku za stjecanje novih znanja i vještina.

CroMSIC (Croatian Medical Students' International Committee) nudi razmjene u sklopu kojih studenti imaju priliku odraditi kliničku praksu u bolnicama diljem svijeta, sudjelovati u izradi znanstvenog rada, upoznati medicinske stručnjake i sklapati prijateljstva s kolegama iz raznih dijelova svijeta. Ovaj broj Glasnika donosi priče studenata koji su prošlo ljeto proveli nezaboravan mjesec u stranim zdravstvenim sustavima – od Njemačke i Portugala do Italije i brojnih drugih zemalja.

Da je do razmjene lako, na razmjenu bi išao svatko!

Upravo iz tog razloga, za sve zainteresirane, vrijedi pojasniti proces prijave. Za odlazak na CroMSIC razmjenu potrebno je vrijedno volontirati i sudjelovati u aktivnostima koje Udruga organizira tijekom godine, čime svi studenti imaju priliku prikupljati bodove. Na jednom od natječaja prijavljeni studenti imaju priliku birati svoju destinaciju prema broju bodova koji su kroz godine skupili. Studenti koji odu na razmjenu putem ovog sustava imaju priliku boraviti u stranoj zemlji te se susresti s drugim zdravstvenim sustavima i bolnicama promatrajući ih i

sudjelujući u svakodnevnim aktivnostima uz vodstvo iskusnih mentora. Ne samo da stežu kliničko iskustvo već se uče prilagoditi novim okolnostima, komunicirati na stranim jezicima i snalaziti se u međunarodnom okruženju – što su u svijetu medicine dragocjene vještine.

Osim bogate akademske vrijednosti, sudjelovanje u CroMSIC-ovu programu razmjene prilika je za istraživanje različitih kultura i običaja te za sklapanje prijateljstava koja često traju cijeli život. Putovanjima i susretima s kolegama iz drugih zemalja studenti razvijaju osobne kompetencije poput fleksibilnosti, timskog rada i međukulturalne osjetljivosti. Takva iskustva pomažu studentima da razviju šire razumijevanje svijeta i bolje shvate raznolike perspektive ljudi, što ih čini empatičnijima i prilagodljivijima budućim izazovima u radu s pacijentima.

Splitski studenti prenijeli su svoja iskustva

Nika Perko, studentica pete godine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, odabrala je Regensburg u Njemačkoj, a razlog je tomu usavršavanje njemačkog jezika i stjecanje dubljeg uvida u tamošnji zdravstveni sustav. Dodijeljena joj je razmjena na odjelu plastične i rekonstruktivne kirurgije, gdje je imala priliku svakodnevno sudjelovati u operacijama i blisko raditi s tamošnjim timom.

„Radila sam s mentoricom iz Srbije, što nam je olakšalo komunikaciju i omogućilo puno opušteniju atmosferu. Cijeli tim bio je vrlo prijateljski, uvijek su zbijali šale i pomagali mi da se uklopim u radnu sredinu”, prisjeća se Nika.

Nakon prvog iskustva sigurni smo da nema boljeg načina kako završiti svoj studij i fakultetske dane nego odlaskom na razmjenu. Na drugoj strani Europe bila je Tina Volarević, studentica šeste godine. Sa svojim je kolegicama provela mjesec dana u Lisabonu, Portugalu. Inspirirane pozitivnim iskustvima bivših sudionika odlučile su istražiti „srce” portugalske kulture

i medicinske prakse. „Svaka od nas bila je dodijeljena drugom odjelu – ja sam odabrala anesteziologiju, što mi je omogućilo rad s djecom na odjelu dječje kirurgije. Mentorica je bila mlada specijalizantica koja je bila strpljiva i uvijek spremna pomoći, a fleksibilnost u rasporedu omogućila mi je da uskladim rad u bolnici s društvenim aktivnostima”, ispričala nam je Tina.

Domaćini su se u Portugalu iskazali organiziravši brojne izlete i kulturne aktivnosti: „Bilo nas je tridesetak na razmjeni u tom periodu, stoga su Portugalci pomno osmislili svaki detalj; od karata za javni prijevoz do večernjih tura gradom. Ipak, zbog velikog

broja studenata, često bi aktivnosti kasnile ili trajale duže od očekivanog, pa smo prijateljice i ja odlučile same organizirati nekoliko izleta, poput posjeta Cabo da Roci i kajakiranja uz obalu Lagosa.” Usprkos gustoj satnici Tina i prijateljice uspjele su obići cijeli Portugal, uključujući Madeiru, te se vratiti s brojnim pozitivnim pričama i sjećanjima.

Ivan Jerebić, također student šeste godine, proveo je mjesec u Italiji, zemlji koju je odabrao zbog ljubavi prema talijanskoj kulturi, jeziku i klimi. Radio je na odjelu interventne kardiologije, bio je to spoj želje i ljubavi prema ovoj grani medicine, a imao je priliku sudjelovati u raznim zahvatima i pratiti rad izvrsnih talijanskih liječnika. „*Na odjelu sam bio u prijednevima, a ostatak dana domaćini su organizirali društvene aktivnosti – bilo je puno izleta i zanimljivih događanja. Bilo nas je pedesetak na razmjeni i bilo je fascinantno upoznati kolege iz drugih zemalja i učiti o različitim pristupima u medicini*”, istaknuo je Jerebić.

A financije?!

Financijski aspekt ovakvih razmjena može se prilagoditi različitim mogućnostima, a mnogi studenti ističu kako su troškovi putovanja zapravo ulaganje u neprocjenjiva iskustva. Svi koji su sudjelovali u CroMSIC razmjenama slažu se da su stekli daleko više nego što su uložili, i financijski i vremenski. Savjeti iskusnih studenata uključuju planiranje troškova unaprijed, kupnju avionskih karata na vrijeme te racionalno planiranje boravka, s naglaskom na iskustva koja su im najvažnija.

Razmjene također omogućuju studentima da postanu financijski i organizacijski odgovorniji, vještine koje će im koristiti tijekom cijele karijere.

Studenti često ističu da im je ovo iskustvo pomoglo u pripremi za buduću karijeru, ne samo zbog znanja i vještina koje su tamo stekli već i zbog samopouzdanja koje su razvili prilagođavanjem i preuzimanjem odgovornosti u novom okruženju. Sve što su naučili i doživjeli obogatilo ih je kao osobe i buduće liječnike. Na pitanje bi li ponovno sudjelovali u razmjeni, jednoglasno su se složili – *nikad dosta iskustava s razmjenom.*

Za sve studente medicine CroMSIC razmjene predstavljaju jedinstvenu priliku za osobni i profesionalni napredak. Svako putovanje, svaki novi susret i svaka stečena vještina pridonose formiranju samosvjesnog, empatičnog i globalno osviještenog liječnika. Za sve one koji žele putovati svijetom, proširiti znanje i istražiti nove mogućnosti, CroMSIC razmjene ostaju prilika koja se zaista ne propušta.

Ivan Gudelj

Studenti farmacije na kratkoročnoj mobilnosti u Italiji

Ovog ljeta studenti 4. i 5. godine farmacije proveli su 5 dana na Sveučilištu Gabriele d'Annunzio u Chietiju. Stjecanja novog znanja i zabave nije nedostajalo jer su interesantna predavanja profesora iz različitih zemalja bila popraćena bogatim rekreativnim programom. Svaki profesor ukratko je predstavio temu svog znanstvenog istraživanja i koje su mogućnosti studenata za sudjelovanje u istraživanju ako se odluče biti dio dulje mobilnosti na njihovu sveučilištu tj. dio Erasmus+ programa.

» Zajednička fotografija svih sudionika ispred Sveučilišta G. D'Annunzio

Tako su se studentima predstavili: Sveučilište Gabriele d'Annunzio (Italija), Universidad de Castilla-La Mancha (Španjolska), Universiteti Katolik Zoja e Këshillit të Mirë (Albanija) i mnogi drugi. U programu su sudjelovali studenti iz Španjolske, Portugala, Češke, Albanije, Kosova, Moldavije, Slovačke i Hrvatske. Što se tiče naših studenata, sudjelovalo ih je ukupno 13: Ana Anđić, Barbara Badrov, Barbara Čipčić, Lidija Dragun, Danimir Đermanović, Marta Ivanac, Anamarija Klasan, Sanja Kuliš, Ana Lovrić, Augustin Marković, Lucija Palac, Daniela Soldić i Antea Šimunović.

Bioraznolikost biljaka bila je glavna tema ove mobilnosti, pa su studenti imali priliku utvrditi znanje i čuti ponešto novo o ljekovitim biljkama koje se koriste u farmakoterapiji, ali i u industrijske svrhe. Neke od njih bile su kanabis, ječam i češnjak. U potragu za ljekovitim biljem uputili su se na čak 1500 m visine na planinu Majella. Pogled s planine bio je jedan od najljepših trenutaka, istaknuli su brojni studenti, iako se nekima više sviđjela vožnja bicikla po Trabocchi obali Pescara. Studenti su u sklopu predavanja mogli doznati kako se mogu otkriti loši dodatci prehrani i kako se izoliraju flavonoidi. Rekreativni dio programa bio je dosta fleksibilan i prilagođen svakom studentu. Svatko je mogao odabrati želi li uopće sudjelovati u određenoj rekreativnoj aktivnosti i u kojem obliku. Atmosfera je bila opuštena, a profesori su bili otvoreni za sva pitanja.

Ana Lovrić

» Pogled s planine Majella
(na slici: Ana Anđić,
Anamarija Klasan
i Lucija Palac)

» Stari dio grada, Chieti

Twining projekt s EMSA-om Bukurešt

U prethodnoj akademskoj godini Europska medicinska studentska asocijacija (EMSA) Split nastavila je provoditi međunarodne razmjene studenata te je ugovor o realiziranju *Twining* projekta razmjene potpisan upravo s EMSA-om Bukurešt, a potpredsjednik za vanjske poslove naše Udruge, Toni Elezović, u koordinaciji s vodstvom EMSA-e Bukurešt uspješno je realizirao još jedan projekt razmjene studenata.

Njih deset studenata medicine iz EMSA-e Bukurešt posjetilo je Split pred početak ljetnog razdoblja te je tim za razmjene pripremio edukacijski, kulturni i zabavni program kako bi boravak studenata iz EMSA-e Bukurešt protekao kvalitetno i kako bi svoje iskustvo mogli prenijeti ostalim kolegama pri povratku u matičnu državu.

Krajem 9. mjeseca četvero studenata EMSA-e Split koji su u prethodnoj godini pokazali volonterski duh nagrađeni su besplatnim odlaskom u Bukurešt i smještajem. U njihovu Kliničkom bolničkom centru održane su vježbe kliničkih vještina za naše studente, prisustvovali su predavanjima o temama koje su prethodno odabrali, a imali su dovoljno vremena i za upoznavanje tamošnje kulture, kao i za stvaranje mreže kontakata sa studentima medicine u Rumunjskoj.

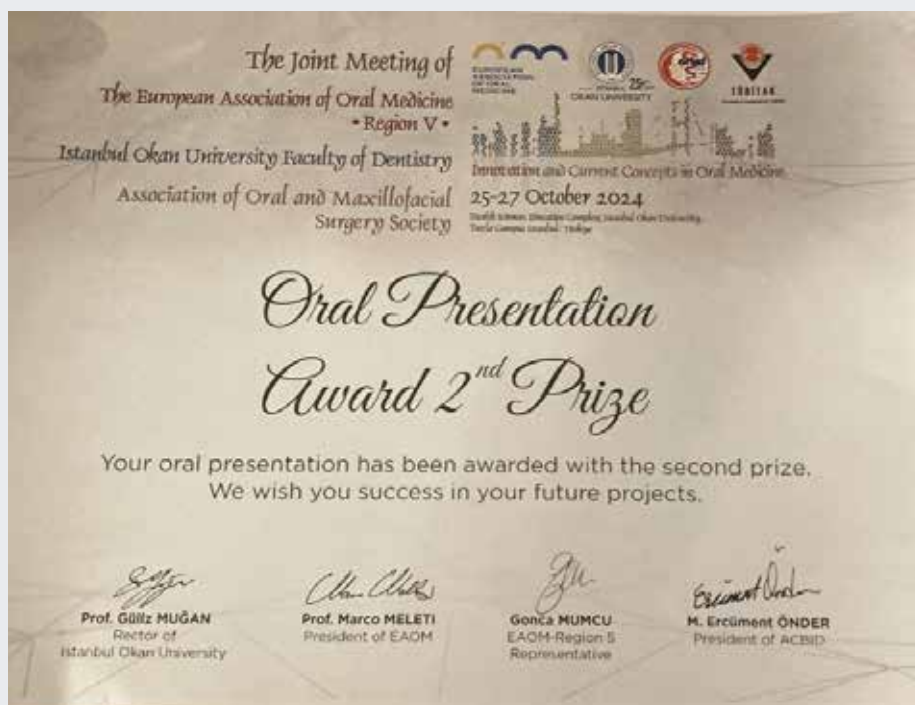
Ivan Bućan

Innovation and Current Concepts in Oral Medicine

Članice Katedre za oralnu medicinu sudjelovale su na zajedničkom sastanku Europskog udruženja za oralnu medicinu (EAOM) – regija V, Stomatološkog fakulteta Okan Istanbul i Društva oralne i maksilofacijalne kirurgije Turske, koji se održao u Istanbulu od 25. do 27. listopada 2024. Dr. sc. Ana Glavina, dr. med. dent., specijalistica oralne medicine, imala je oralnu prezentaciju pod naslovom „Procjena hipotalamičko-pituitarne-adrenalne osi u bolesnika s primarnom Sjögrenovom bolešću” te je nagrađena drugom nagradom.

» Prof. dr. sc. Gonca Mumcu (predstavnica EAOM – regija V) i dr. sc. Ana Glavina.

» Certifikat.

Oralna prezentacija proizišla je iz diplomskog rada studenta dentalne medicine Petra Zuraka (trenutno doktora dentalne medicine). Veliku zahvalnost upućujemo svim suradnicima i koautorima ovog znanstvenog istraživanja: dr. sc. Dinko Martinović, dr. med., specijalizant maksilofacijalne kirurgije, Majda Gotovac, dr. med., specijalistica epidemiologije, izv. prof. dr. sc. Livia Cigić, dr. med. dent., specijalistica oralne medicine i izv. prof. dr. sc. Daniela Šupe-Domić, mag. med. biochem. sa Zavoda za medicinsko laboratorijsku dijagnostiku.

dr. sc. Ana Glavina

International breastfeeding day in Split

On October 2nd, the School of Medicine was honoured to welcome Catherine Watson-Genna, a New-York based International Board Certified Lactation Consultant who gave a talk on how to ensure enough breastmilk in the first weeks after birth. The presentation was followed by an exclusive screening of *Tigers (2014)*, by Bosnian director Danis Tanovic. Both events were organised by Assoc. Prof. Irena Zakarija-Grković.

How to ensure milk production from the very start ?

Breastfeeding might very well have become a forgotten art by women. Experts like Catherine Watson-Genna are teaching mothers and health professionals about this forgotten art that could be a very simple, efficient and non-drug solution to many health problems, among which childhood obesity.

After a few reminders on human physiology, Catherine Watson-Genna gave us some valuable recommendations and debunked a few prejudices.

«Breastfeeding is a skill, assures Catherine Watson-Genna, «it requires time for women to learn».

One of the common problems encountered by mothers is not producing enough milk. The first days after birth are crucial: for optimal breastfeeding, it is advisable to maintain continuous contact between mother and baby, as long as there are no medical emergencies to prevent this. At birth, the baby's instinct to breastfeed is strong. Skin-to-skin contact encourages this process. That's why we recommend leaving the baby's hands free and letting him or her be guided by the warmth and smell of the breast: the aim is to create a positive experience that will make it easier to start breastfeeding. What's more, the physical closeness of the baby to its mother encourages milk production by leading to the release of oxytocin, often referred to as the attachment hormone. These physiological mechanisms explain why skin-to-skin contact improves the chances of survival of premature babies.

Children born by caesarean section are at greater risk of undernutrition than those born vaginally, and those who breastfeed within two hours of birth consume 55% more milk on their fourth day. If milk production is not well established, it tends to decrease between the fourth and sixth week. There are also risks of mammary gland atrophy in cases of hypothyroidism or genetic mutations; factors such as diabetes and insulin resistance can reduce the amount of milk produced. In many countries, women who are at risk of low milk supply (e.g. with diabetes), collect their colostrum towards the end of pregnancy to ensure a supply for their baby.

Finally, Catherine Watson-Genna reminded us how essential it is to offer practical and moral support to mothers during this period, to avoid non-medical supplementation with commercial cow's milk formula, and to continue to raise

awareness about the need for normalisation of breastfeeding.

We would like to warmly thank our speaker, who came specially from the United States, and Prof. Irena Zakarija-Grković, who organised the event, as well as Dr Maria Rafaela Plosnić, who kindly translated the presentation materials into Croatian.

Take home messages for optimal breastfeeding.

- Keep mother and baby together and skin to skin;
- Breastfeed often during the first three days;
- Hand express the breast and spoon/cup feed the infant if the infant is feeding poorly;
- Avoid bottles/formula from the very beginning because it can inhibit colostrum production and increase the risk of allergies;

- Feed only mother's milk in first six months, followed by breast milk and other foods for at least two years.

«Breastfeeding is one of the best equalisers in society: it guarantees the best start in life for all babies», says Prof. Zakarija-Grkovic.

Breastfeeding for all: what is the meaning behind this year's theme for International Breastfeeding week ?

There is a correlation between socio-economic status and breastfeeding practices: the poorer a woman is, the less likely she is to breastfeed.

Yet, Literature shows that breastfeeding is both the most economical and the

most ecological option (CosBusquests, J., 2024, A Comprehensive Assessment of the Environmental Impact of Different Infant Feeding Types: The Observational Study GREEN MOTHER).

This inequality is worrying, especially given that the WHO recommends six months of exclusive breastfeeding. In this age of artificial intelligence and trans-humanism, we are forced to recognise that human beings have not yet done better than nature when it comes to infant nutrition.

Mother's milk is a perfectly healthy source of hydration, nutrition and immune factors for human beings in the first few months of life. Whatever the environment in which a child is born, a woman's natural ability to produce breast milk provides a means of sustenance that is ideally suited to the child's needs. —

Fleur Sanial

» Illustration by G. Stern

The movie ‘Tigers’: story of a never ending food scandal

Catherine Watson-Genna’s Conference on breastfeeding skills was followed by an exclusive screening of Tigers (2014), by Bosnian director Danis Tanovic.

It seems to us that the title ‘Tigers’ is a reference to the aggressive marketing techniques employed by the food industry, but also to the fierceness of maternal love. The film recounts the ethical dilemmas faced by a salesman (Indian actor Emraan Hashmi), when he discovers that the misuse of the powdered milk he sells is responsible for the deaths of thousands of children in his country. This is a reference to the scandal that broke out in India in the

1990s, an umpteenth repetition of the baby milk scandal that occurred in the 1970s in developing countries.

The director shows the complexity and ambivalence of the circumstances in which a whistleblower can emerge.

It raises awareness of the importance of breast milk as an infant’s primary source of nutrition. While the immune system of an immunised adult is capable of drinking unsafe water, the digestive system of an infant is incapable of doing so.

More broadly, the film also addresses the burning issue of access to drinking water, a fundamental right still denied to 2 billion people worldwide, according to a UN report.

This event at the medical school was a reminder of how crucial it is to continue raising awareness of the benefits of breastfeeding, while denouncing the marketing excesses of the breast-milk substitute industry. Until recently unavailable on the internet for obvious reasons, ‘Tigers’ is brought to us by the audacity of Assoc. Prof. Zakarja-Grkovic, who obtained the rights to screen it for educational purposes directly from the production company. The screening of this Franco-Indian film at our university is in itself a militant act in favour of the right to health as defined by the United Nations Charter.

Fleur Sanial

22-SATNI TEČAJ ZA PROVOĐENJE INICIJATIVE „Rodilište – prijatelj djece”

Poslijediplomski tečaj I. kategorije

Priredili:
doc. dr. sc. Anet Papazovska Cherepnalkovski, dr. med.,
Kristina Bitanga, mag. nov.
KBC Split

U Klinici za ženske bolesti i porode Kliničkog bolničkog centra Split održan je poslijediplomski tečaj I. kategorije za provođenje inicijative „Rodilište – prijatelj djece”. Tečaj je održan u dva termina, od 3. do 5. lipnja i od 10. do 12. lipnja 2024. godine. Obuhvatio je 22 sata teoretske i praktične nastave raspoređene u tri dana uz korištenje moderne tehnologije i praktičan rad na lutkama.

Cilj ovog tečaja bio je jačanje postojećih i stjecanje novih znanja i praktičnih vještina o dojenju u svrhu provođenja inicijative „Rodilište – prijatelj djece” te obnavljanje statusa „Rodilište – prijatelj djece”. Tečaj je bio namijenjen zaposlenicima Klinike za ženske bolesti i porode (ginekolozi, pedijatri, neonatolozi, sestre i primalje). Klinika za ženske bolesti i porode stekla je zvanje „Rodilište – prijatelj djece” u 2010. godini te je obnovila taj status u 2015. godini. Dva slična tečaja o promicanju dojenja i promociji programa „Rodilište – prijatelj djece” održana su 2016. i 2018. godine pod pokroviteljstvom UNICEF-a. Organizatori ovogodišnjeg tečaja bili su Klinika za ženske bolesti i porode Kliničkog bolničkog centra Split,

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu te Odjel za podršku dojenja, Banka humanog mlijeka, Hrvatska banka tkiva i stanica, Klinički zavod za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju KBC-a Zagreb.

Voditelji tečaja bili su: doc. dr. sc. Anet Papazovska Cherepnalkovski, izv. prof. prim. dr. sc. Marko Dražen Mimica, izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija-Grković i izv. prof. dr. sc. Anita Pavičić Bošnjak.

Predavači su bili: izv. prof. dr. sc. Anita Pavičić Bošnjak, doc. dr. sc. Sandra Benzon, doc. dr. sc. Anet Papazovska Cherepnalkovski, doc. prim. dr. sc. Zoran Meštović, doc. dr. sc. Jasminka Rešić Karara, izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija-Grković, Jelena Jović, univ. bacc. med. teh., Radojka Vukšić, univ. bacc. obs., Jelena Jerković, univ. bac. obs., dr. Viviana Matulić, dr. Lovre Milostić, Matijana Mardešić, univ. bacc. obs. i Ana Drobnić, univ. bacc. obs.

Teorijska predavanja obuhvatila su cjelovit uvid u promicanje dojenja, fiziologiju laktacije, prednosti dojenja, stanja dojki i bradavica, zatim procjenu dojenja, pomoć

pri dojenju, posebna stanja novorođenčadi te alternativne načine prehrane. Dio tečaja bio je posebno osmišljen za savjetovanje i učenje vještina te prijenos znanja. Sveobuhvatno je predstavljeno 10 koraka do uspješnog dojenja i međunarodni pravilnik (Kod) o dojenju.

Polaznici su imali priliku vježbati vještine na lutkama. Po završetku programa polaznici su pokazali znanje i spremnost objasniti inicijativu „Rodilište – prijatelj djece” kao dio globalne strategije BFHI-a (Baby Friendly Hospital Initiative), opisati postupke promicanja dojenja tijekom trudnoće i porođaja, objasniti fiziologiju i prednosti dojenja, prepoznati patologiju dojki i bradavica, učiniti procjenu dojenja, prepoznati novorođenčad s posebnim potrebama te primijeniti alternativne načine hranjenja u ovoj rizičnoj skupini djece, opisati postupke brige za majčino zdravlje, primijeniti vještine savjetovanja, prikazati postupke pri otpustu iz rodilišta te poznavati načela međunarodnog pravilnika (Koda).

Tečaj je postigao veliki uspjeh te ga je pohađalo više od 80 % djelatnika Klinike za ženske bolesti i porode. Zadani su ciljevi tečaja ispunjeni.

14. TEČAJ

„SUVREMENA SAZNANJA O LAKTACIJI I DOJENJU”

Već tradicionalno svake se jeseni na Medicinskom fakultetu u Splitu okupljaju zdravstveni djelatnici iz cijele Hrvatske i okolnih zemalja kako bi sudjelovali na tečaju 1. kategorije „Suvremena saznanja o laktaciji i dojenju”. Liječnice, medicinske sestre, patronažne sestre i primalje imaju priliku tijekom tečaja na predavanjima, vježbama i seminarima steći potrebno znanje i vještine kako bi stručno i učinkovito mogle pomoći majci koja želi dojiti.

Ovaj jedinstveni tečaj, koji se održava od 2007. godine, obuhvaća ukupno 95 sati nastave, koja uključuje i posjet Klinici za ženske bolesti i porode KBC-a Split. Tečaj je podijeljen u tri dijela: prva se dva održavaju na Medicinskom fakultetu u Splitu od 5. do 9. studenog i od 3. do 7. prosinca 2024. godine, a treći

se dio u *online* obliku odvija od 25. 1. do 22. 3. 2025. godine. Ovogodišnji tečaj obogaćen je novim sadržajem i predavačima, uključujući i seriju predavanja o imunološkoj dobrobiti majčinog mlijeka, koju drži prof. Ivana Novak Nakir.

Cilj je tečaja: 1) podići svijest o važnosti dojenja; 2) osposobiti zdravstvene djelatnike da mogu kompetentno pomagati dojiljama; 3) pružiti potreban broj sati edukacije za pristupanje

međunarodnom ispitu za stjecanje certifikata *Međunarodno certificirana savjetnica za dojenje*. Ovaj certifikat smatra se zlatnim standardom u skrbi za dojilje u cijelom svijetu. Trenutno u Republici Hrvatskoj ima 26 međunarodno certificiranih savjetnica za dojenje, od kojih su sve osim dvije pohađale tečaj u Splitu. Voditeljice su tečaja prof. Mirjana Rumboldt i izv. prof. Irena Zakarija-Grković, koje zahvaljuju svojoj matičnoj kući, kao i Splitsko-dalmatinskoj županiji na podršci u provedbi tečaja.

Irena Zakarija-Grković

Zamjenica urednika časopisa Lancet održala predavanje na Medicinskom fakultetu u Splitu

Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu ugostio je Sabine Kleinert, zamjenicu urednika prestižnoga medicinskog časopisa Lancet. U ime domaćina Lancetovu je urednicu pozdravila i predstavila prof. dr. sc. Ana Marušić. Kleinert je održala predavanje o procesu objavljivanja u znanstvenim časopisima ponudivši pri tom niz praktičnih savjeta za autore. Između ostalog, kazala je da istraživači mogu koristiti alate poput ChatGPT-a kao pomoć u oblikovanju rečenica, pretraživanju literature i obradi velikih količina podataka. Međutim, naglasila je kako se takvi alati ne smiju koristiti pri interpretaciji rezultata te pisanju diskusije i zaključka. Posebno je naglasila kako se autori kojima engleski nije materinski jezik ne bi trebali opterećivati stilom pisanja jer je urednicima najvažnije da razumiju sadržaj teksta i da je u poslanom radu detaljno opisana metodologija istraživanja, dok sam časopis preuzima odgovornost za daljnje jezično uređivanje i doradu članka. Naputcima o konciznom i jasnom pisanju, primjeni etičkih standarda i načela transparentnosti Sabine Kleinert ponudila je korisne smjernice za uspješno predstavljanje znanstvenih istraživanja na globalnoj sceni.

Predavanje je organizirano u sklopu *Blended Intensive Programme (BIP) on Doctoral Education*, inicijative koju je pokrenula SGroup – udruženje koje okuplja više od 48 institucija visokog obrazovanja iz 23 europske zemlje i 6 zemalja izvan Europe. S više od 35 godina iskustva, SGroup potiče izvrsnost u obrazovanju i istraživanju, a BIP kombinira različite oblike učenja, uključujući online i fizičku nastavu, s ciljem poboljšanja doktorskih studija razmjenom znanja i iskustava između vodećih stručnjaka i studenata. A ove je godine u rujnu jedna od BIP radionica održana upravo na Medicinskom fakultetu u Splitu.

Danira Matijaca

Medicinski fakultet u Splitu još jednom se upisao među najuglednije znanstvene institucije

Rad u kojem su naši znanstvenici iz Laboratorija za istraživanje raka otkrili novi mehanizam nastanka zloćudnih tumora objavljen je u prestižnom časopisu *Nature*. U ovom otkriću sudjelovali su **Blanka Roje, Boyao Zhang, Eleonora Mastroilli, Ana Kovačić, Lana Sušak, Ivica Ljubenkov, Elena Ćosić, Katarina Vilović, Antonio Meštrović, Emilija Lozo Vukovac, Viljemka Bučević-Popović, Željko Puljiz, Ivana Karaman, Janoš Terzić i Michael Zimmermann**. Dr. sc. Blanka Milić Roje i Boyao Zhang imali su podijeljeno prvo autorstvo, a prof. dr. Janoš Terzić i dr. sc. Michael Zimmermann s EMBL-a su *corresponding* autori.

Časopis *Nature* ima čimbenik odjeka veći od 50, a jednostavnije rečeno, to znači da je ovo postignuće MEFST-a zaista jedinstveno. Rak mokraćnog mjehura deseti je po učestalosti, a često je povezan s kemikalijama poput onih u duhanskom dimu. Istraživači u Splitu i EMBL-u u Heidelbergu pokazali su da određene bakterije u crijevima imaju važnu ulogu u nastanku raka. Eksperimentima su pokazali da određene bakterije crijeva mogu promijeniti nitrosamine u njihove opasnije varijante.

Rak mokraćnog mjehura može uzrokovati infekcija parazitom *Schistosoma haematobium*, a kao lijek za te tumore upotrebljava se infekcija drugim mikrobom – bacilom *Calmette-Guerin* (BCG). Stoga su naši znanstvenici pretpostavili da bakterije imaju važnu ulogu u nastanku tih tumora. Tumori mokraćnog mjehura relativno su neistraženo područje, što ovom radu daje dodatno na vrijednosti.

Bakterije koje postoje u crijevima određeni nitrozamin pretvaraju u opasniju kemikaliju koja se nakuplja u stijenci mokraćnog mjehura i uzrokuje rak. Nitrozaminski su spojevi kemikalije kojih ima u duhanskom dimu, konzerviranoj hrani, a kada dođu u naš organizam, oštećuju DNK, što je prvi korak u razvoju tumora. Iduće studije trebaju potvrditi ima li ovo otkriće translacijsku primjenu. Utvrdili smo da se količina bakterija koje vrše konverziju

jednog nitrozamina u još opasniji razlikuje od osobe do osobe, što možda uzrokuje različitu sklonost tumorima. To može imati razne kliničke implikacije od toga da se možemo testirati pa biti upoznati s vlastitim rizikom, do moguće intervencije s ciljem zamjene ili redukcije određenih bakterija, kazao je prof. dr. sc. Janoš Terzić, voditelj Laboratorija za istraživanje raka pri Medicinskom fakultetu te voditelj istraživanja.

Istraživanje je započeto analizom razlike u bakterijskom sastavu urina u osoba s rakom mjehura i zdravih ljudi. Ti su rezultati objavljeni u časopisu *Scientific Reports* prije nekoliko godina, a do sada su citirani više od 170 puta. Osim toga, istraživanja su provodili i na miševima, gdje su utvrdili da kada se smanji broj bakterija u mjehuru, broj tumora padne za 80 posto, a što je bilo prva smjernica za otkriće koje su objavili u časopisu *Nature*. Nekoliko mjeseci poslije službene objave na *press* konferenciji koja je održana na Medicinskom fakultetu u Splitu 1. kolovoza 2024. g. susreli smo prof. Terzića te provjerili kako stvari izgledaju nakon što su se slegli dojmovi.

Kako sada, s odmakom, vidite cijeli proces koji ste morali proći da bi došlo do ove velike objave?

Bilo je vrlo, vrlo zanimljivo te smo sve radili s guštom. Meni su dva momenta bila *heureka*. Prvi je bilo uočavanje da miševi tretirani antibioticima nisu dobili rak mjehura. To jest, bilo je fantastično spoznati da imamo sredstvo, antibiotike, kojim možemo spriječiti nastanak raka. Drugi moment bilo je otkriće da bakterije obavljaju pretvorbu BBN-a u BCPN, a ne jetra, kako stoji u svojoj literaturi. Nakon što smo inkubirali BBN sa sadržajem crijeva u Petrijevoj posudi preko noći na 37°C, bilo je fantastično u toj smjesi pronaći BCPN. Tada sam znao da imamo veliko otkriće.

Koliko je vremenski trajao cijeli proces objave rada?

Istraživanja su trajala 6 godina, a proces objave skoro dvije. Nakon slanja rada u *Nature* bili smo sretni da je časopis uopće poslao naš rad na recenziju jer *Nature* oko 90 % pristiglih radova odbije na razini redakcije (bez recenzije). Za dva smo mjeseca dobili prve recenzije i sva tri recenzenta bila su pozitivna te su tražili dodatne

pokuse. Kako nam jedan pokus traje oko pola godine, trebalo nam je dosta vremena da napravimo sve traženo, ali na kraju su recenzenti bili zadovoljni. O našem je radu objavljen prilog *Nature Briefing* u kojem urednica *Naturea* ističe da smo opisali novi mehanizam karcinogeneze, a neovisni stručnjak naglašava izuzetan klinički potencijal našeg otkrića.

Koliko Vam je fakultetska infrastruktura omogućila ovakvo istraživanje, odnosno u kojoj mjeri ste se morali osloniti na vanjskog partnera?

Ključna nam je bila moderna nastamba koju smo opremili uz pomoć EU fondova. Od velike pomoći nam je bila standardna oprema u labu, kao i fluorescentni mikroskop i QPCR instrument, koje smo dobili kroz donaciju. Pokuse koje nismo mogli napraviti na našem Fakultetu radili smo u suradnji s kolegama s PMF-a, Zavoda za javno zdravlje i našeg KBC-a. Suradnja s grupom dr. sc. Michaela Zimmermanna bila je vrlo važna jer smo s njima mogli napraviti mnoge pokuse za koje nemamo uvjete, npr. gnotobiotske miševe, mnoga mjerenja masenim spektrometrima i sl. Suradnju s njima dogovorili smo na konferenciji kada smo im kazali sve rezultate koje imamo, nakon čega je Michael rado prihvatio suradnju. Ne bi bilo dobro da u pričanju o opremi u drugi plan padne talent i znanje naših istraživača, jer oprema ne stvara otkrića, već ljudi.

Koja je budućnost u vašem laboratoriju što se tiče ovog istraživanja?

Nakon završetka projekta nisam imao financija da zadržim dr. sc. Blanku Milić Roje da nastavi raditi na ovoj temi. Bilo

Gut microbiota carcinogen metabolism causes distal tissue tumours, *Nature* volume 632 (2024)

bi optimalno da je Blanka mogla nastaviti istraživati dodatne aspekte ovog otkrića. Trenutno sa mnom radi doktorandica koja je došla prije mjesec dana, ali ona neće raditi direktni nastavak ovih istraživanja, već druga, donekle povezana otkrića. Nedavno sam bio na konferenciji na kojoj sam predavao o ovom otkriću. U pauzi me pitao kolega iz EU koliko ljudi imam u labu, a ja u tom momentu nisam imao nikoga. Nije mogao vjerovati da je tako jer on ima desetak ljudi, a nema *Nature* rad. Na kraju želim istaknuti da je ova istraživanja, kao i plaću dr. sc. Blanki Milić Roje, financirala Hrvatska zaklada za znanost, na čemu im iskreno zahvaljujem. Kada smo kod budućnosti, nadam se da je ovo tek prvi *Nature* rad s našeg Fakulteta.

Prof. Terziću i cijeloj ekipi Laboratorija za istraživanje raka još jednom čestitamo na velikom otkriću i rezerviramo mjesto za buduće objave o uspjesima.

Uvodnik: SD
Intervju: Glasnik

Projekt *Giving Voice*: pomažemo Ukrajinčima dokumentirati posljedice rata u znanstvenim radovima

Prof. dr. sc. Damir Sapunar i ja u ožujku 2024. otišli smo u ratom zahvaćenu Ukrajinu kako bismo pomogli ukrajinskim kolegama dokumentirati posljedice rata u znanstvenim člancima. Taj projekt pomaganja Ukrajinčima, nazvan *Giving Voice*, pokrenuo je prof. Sapunar, inspiriran takvom inicijativom koju su profesori Ana i Matko Marušić vodili tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj. Oni su tada pomagali kolegama pripremiti i objaviti znanstvene članke o ratu koji su se objavljivali u tematskim brojevima časopisa *Croatian Medical Journal*.

U Ukrajini smo održali sastanke s brojnim ukrajinskim kolegama i upravama sveučilišta te održali više edukacija u Kijevu i Vinici na temu planiranja istraživanja i pisanja znanstvenih članaka. Ukrajinčinci su nas jako lijepo primili. A s njima smo dijelili i ratna zbivanja – naslušali se bezbroj zračnih uzbuna i eksplozija,

» Ožujak 2024. u Kijevu: sastanak s rektorom Nacionalnog medicinskog sveučilišta Bogomolets i suradnicima

» Rujan 2024. u Splitu: potpisivanje sporazuma o suradnji između Sveučilišta u Splitu i Nacionalnog medicinskog sveučilišta Bogomolets iz Ukrajine.

proveli mnogo vremena u skloništim. Naslušali smo se komentara da nismo normalni i da ne trebamo tamo ići, a kad smo već otišli, da bi najbolje bilo da se odmah vratimo nazad i zaboravimo na te ludosti. Usprkos tome imali smo osjećaj da ne možemo otići neobavljena posla i da se trebamo potruditi ispuniti sve što smo planirali.

Projekt *Giving Voice* pomaže nam studentima poslijediplomskog studija TRIBE pokazati kako možemo živjeti društvenu odgovornost. Doktorande nije dovoljno samo poučavati o znanstvenoj metodologiji i statistici. Društvena je odgovornost sve ono što radimo svjesno, dobrovoljno i načinom kojim pokazujemo da nam je stalo do okoline koja nas okružuje. Stoga mi pomažemo Ukrajini onim što najbolje znamo – znanošću. Mi znamo znanstvenu metodologiju i spremni smo pomoći Ukrajincima koji nemaju vremena ili znanja za planiranje istraživanja i pisanje članaka.

U okviru projekta *Giving voice* u zadnje dvije godine objavljeno je 12 znanstvenih članaka, mnoge trenutno dovršavamo, mnoge počinjemo. Ukrajinskim autorima pomažemo sa svime što im

treba u procesu planiranja, provedbe i pisanja rada. U rujnu 2024. organizirali smo edukaciju o objavljivanju znanstvenih radova za delegaciju kolega iz Ukrajine na čelu s rektorom Nacionalnog medicinskog sveučilišta Bogomolets iz Kijeva. U okviru njihova posjeta potpisan je i sporazum o suradnji između naših dvaju sveučilišta.

Tko god se želi uključiti u projekt *Giving Voice*, dobrodošao je. Možete nas spojiti s ukrajinskim kolegama kojima bi dobro došla bilo kakva znanstvena pomoć. Također, ako želite raditi istraživanja o posljedicama rata, a nemate kontakte sa znanstvenicima iz Ukrajine, javite nam se (ds@mefst.hr) i mi ćemo vas povezati s kolegama iz naše mreže suradnika. Možemo bespomoćno slijegati ramenima dok gledamo što se događa oko nas u svijetu ili možemo koristiti ono što najbolje znamo kako bismo pomogli. Budimo zajedno u ovoj drugoj skupini.

Literatura: Mrežna stranica projekta *Giving voice*: <https://mefst.unist.hr/studies/graduate-school/tribe/giving-voice/12280>.

prof. dr. sc. Livia Puljak, dr. med.
prof. dr. sc. Damir Sapunar, dr. med.

Radionice i predavanja za učenike i nastavnike: Laže li internet o zdravlju?

U sklopu projekta „Provjera točnosti informacije o zdravlju” u studenome su u prostorima Medicinskog instituta za istraživanje života u Splitu održane edukativne radionice i predavanja za učenike viših razreda osnovne škole i srednjoškolce te njihove nastavnike. Glavna tema bila je prepoznavanje i provjera točnosti informacija o zdravlju koje se svakodnevno mogu pronaći u virtualnom prostoru. Time su organizatori, članovi projektnog tima s Medicinskog fakulteta u Splitu i njihovi projektni

partneri s MEDILS-a, ostvarili još jedan korak prema jednom od važnih dugoročnih ciljeva projekta – razvijanje sposobnosti djece i mladih za kritičko razmišljanje i vrednovanje informacija, posebice onih koje pronalaze na internetu.

Učenici i nastavnici upoznati su s osnovama informacijske i zdravstvene pismenosti, ključnim alatima za procjenu vjerodostojnosti izvora te su uz pomoć praktičnih primjera na

Naziv projekta: Provjera točnosti informacija o zdravlju (NPOO C1.1.1.R6-12)
Naziv prijavitelja projekta: Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet
Vrijednost projekta: 198.824,95€ (darovnica 100%)
Trajanje projekta: 9/2023 - 2/2025
Voditelj projekta: doc. dr. sc. Tina Poklepović Peričić, dr. med. dent.
Partneri: Klinički bolnički centar Split (prof. dr. sc. Ljubo Znaor, dr. med)
 Mediteranski institut za istraživanje života Sveučilišta u Splitu (dr.sc. Andrea Gelemanović)
 Hrvatska udruga sveučilišnih žena (izv. prof. dr. Snježana Mardešić, dr. med)
 „Financira Europska unija - NextGenerationEU“
 Sadržaj teksta isključiva je odgovornost korisnika.

radionici, koje su vodile Anja Šuta, mag. philol. croat. i dr. sc. Andrea Gelemanović s MEDILS-a, analizirali vjerodostojnost različitih zdravstvenih informacija dostupnih na mreži. Doc. dr. sc. Tina Poklepović Peričić, voditeljica projekta s Medicinskog fakulteta u Splitu, upoznala je sudionike s projektnim aktivnostima i novom platformom za provjeru točnosti informacija *MedLitmus*, koja je osmišljena u suradnji s novinarima. Članovi projektnog tima s MEFST-a, dr. sc. Danira Matijaca i Miro Vuković, dr. med., naglasili su važnost pravilnog korištenja informacija u cilju zaštite vlastitog zdravlja i zdravlja drugih te objasnili postupke na temelju kojih se u općoj komunikaciji, kao i u znanstvenoj, određena tvrdnja može smatrati točnom.

Nakon predavanja organizatori su razgovarali s nastavnicima o izazovima s kojima se suočavaju u svakodnevnom radu s mladima. Nastavnici su izrazili zabrinutost zbog rastuće ovisnosti o mobitelima i internetskim sadržajima među učenicima primjećujući da mnogi učenici često prihvaćaju informacije bez kritičkog promišljanja. Uz učenike nastavnici su istaknuli i izazovnu ulogu roditelja u ovom kontekstu ističući kako roditelji također provode puno vremena na internetu i često prenose nekritičke stavove prema informacijama koje pronalaze online, što dodatno otežava nastavni rad.

Unatoč navedenim poteškoćama nastavnici su izrazili snažnu volju i spremnost da koriste svaki dostupni alat i resurs u nastavi kako bi učenike upoznali s osnovama informacijske i zdravstvene pismenosti. Uz pružanje potpore projektu dogovoreno je da će se suradnja između nastavnika i organizatora nastaviti s ciljem stvaranja održivih i kvalitetnih obrazovnih programa koji će mladima pomoći u razvijanju kritičkog odnosa prema informacijama u digitalnom svijetu.

„Naša je zajednička misija osnažiti mlade i pomoći im da kritički promišljaju o informacijama kojima su svakodnevno izloženi. Nastavit ćemo surađivati i ulagati sve napore kako bismo potaknuli razvoj kritičkog razmišljanja, kulturu javne i znanstvene rasprave te pravilno vrednovanje kvalitete informacija koje se odnose na zdravlje”, poručili su organizatori, zadovoljni pozitivnim odazivom učenika i nastavnika.

Ured za provjeru točnosti informacija o zdravlju, Danira Matijaca

Iskorak u novo informacijsko doba: Visoko obrazovanje oblači digitalno ruho

Od 6. do 8. studenoga Pula je bila domaćin konferencije THECUC 2024, pod nazivom „Sveučilišta nove generacije”, koja je okupila više od 400 sudionika iz područja visokog obrazovanja. Konferencija, koja je dio CARNET-ova projekta e-Sveučilišta, usmjerena je na digitalnu preobrazbu visokog obrazovanja inovacijama, suvremenim obrazovnim metodama i digitalnom infrastrukturom.

Programu otvorenja konferencije nazočio je ministar znanosti, obrazovanja i mladih, prof. dr. sc. Radovan Fuchs. Pozdravljajući sudionike, naglasio je kako su zahvaljujući CARNET-u provedene sveobuhvatne reforme u obrazovnom

sustavu, od osnovnih škola do visokog obrazovanja. Također, podsjetio je kako je analiza stanja visokog obrazovanja u Hrvatskoj pokazala nedostatak infrastrukture neophodne za digitalnu transformaciju, zbog čega su Nacionalnim

planom oporavka osigurana sredstva za poboljšanje digitalne infrastrukture na visokim učilištima.

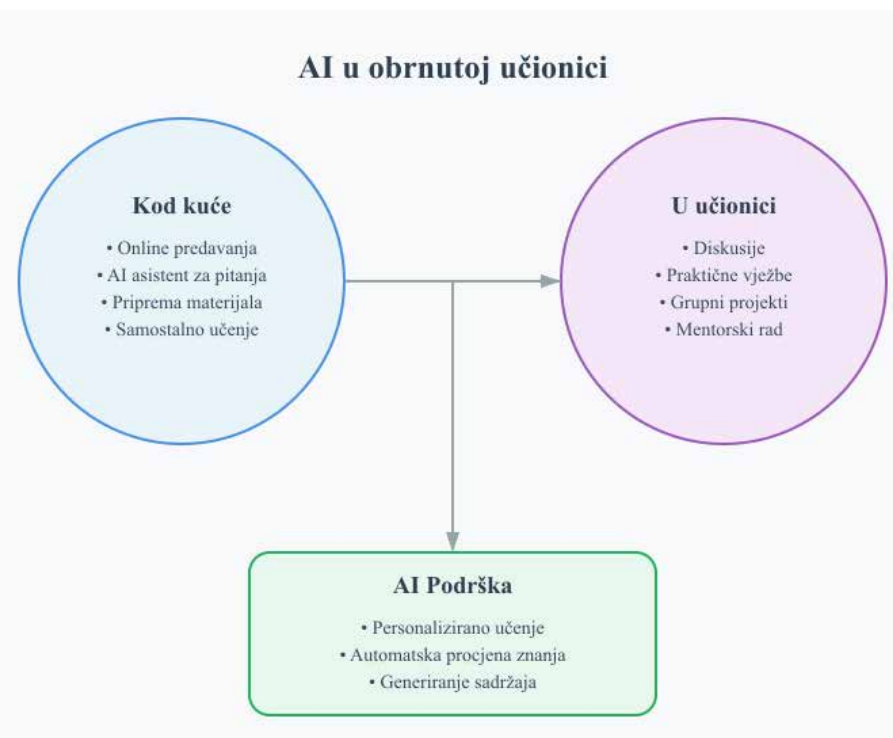
Ravnatelj CARNET-a, Hrvoje Puljiz, također je naglasio kako je THECUC konferencija početni korak u projektu

e-Sveučilišta. Ovim projektom provedeno je mjerenje digitalne zrelosti institucija, čiji su rezultati poslužili za oblikovanje daljnjih aktivnosti u digitalnoj transformaciji visokih učilišta.

Jedan od ključnih trenutaka konferencije bio je panel o ulozi multimedije u obrazovanju, na kojem su sudjelovali renomirani stručnjaci, uključujući dobitnika Oscara Jamesa Mathera i predstavnike *Google for Education* i drugih vodećih organizacija. Razgovaralo se o primjeni multimedije u nastavi, njezinoj popularizaciji te važnosti liderstva u implementaciji novih tehnologija u obrazovni sustav.

Na konferenciji je također predstavljen i Centar za primjenu umjetne inteligencije, usmjeren na istraživanje i razvoj AI tehnologija s naglaskom na obrazovanje. Centar će biti smješten na Sveučilištu

Jurja Dobrile u Puli i pružit će tehničku i tehnološku podršku studentima i profesorima. Osim toga, bit će usmjeren na promicanje primjene umjetne inteligencije u obrazovnim procesima, razvoj inovacija te pružanje edukacije i podrške obrazovnoj zajednici. Centar će također podržati razvoj studentskih *startupova* koji se bave primjenom umjetne inteligencije u obrazovanju omogućujući im pristup laboratorijima, mentorima, partnerima i financiranju.

Za Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu projekt e-Sveučilišta donosi brojne inovacije, među kojima se izdvaja i predviđena nova knjižnična platforma kojom će Središnja medicinska knjižnica u Splitu postati dio mreže s tisućama visokoobrazovnih knjižnica diljem svijeta. Fakultetu uskoro stiže i AV studio te alati za izradu digitalnih obrazovnih sadržaja. Na konferenciji u Puli, kao novost u edukaciji studenata, predstavljene su i videolekcije čija izrada omogućuje primjenu metode tzv. obrnute učionice. U obrnutoj učionici studenti prije

nastave samostalno pregledaju obrazovne materijale u videosadržaju, a u učionici se fokusiraju na praktičnu primjenu i interakciju, čime se potiče aktivno učenje i dublje razumijevanje gradiva. Time se studentima omogućava prilagodba vlastitom ritmu učenja, dok profesori na nastavi mogu više vremena posvetiti rješavanju problema i diskusijama.

Vjetar u leđa nastavnim inovacijama na Medicinskom fakultetu u Splitu donio je i nedavno usvojen Strateški plan razvoja Knjižnice, kojim je predviđena primjena novih tehnologija i umjetne inteligencije u knjižničnim uslugama. Cilj je ovog plana osigurati da medicinska knjižnica u Splitu, sa sjedištem na Fakultetu, ostane prepoznatljiv središnji informacijski centar za biomedicinu i zdravstvo na području Dalmacije. Planom se predviđa i daljnje unaprjeđenje dostupnosti digitalnih resursa i usluga, što će omogućiti studentima i nastavnicima bolji pristup potrebnim informacijama i istraživačkim resursima.

Global Evidence Summit 2024. – Cochraneovci u posjetu Pragu

Od 10. do 13. rujna skoro dvije tisuće ljudi sudjelovalo je na 2nd Global Evidence Summitu (GES), održanom u prekrasnom Pragu. MefSt su predstavili Nensi Bralić, Ana Marušić, Danira Matijaca, Tina Poklepović Peričić, Miro Vuković i Irena Zakarija-Grković, svi članovi Hrvatskog Cochranea.

GES je događaj svjetske klase čiji su domaćini vodeće organizacije u sintezi dokaza: Cochrane, The Campbell Collaboration, Guidelines International Network i The Joanna Briggs Institute. Konferenciju je otvorio potpredsjednik Vlade i ministar zdravlja Češke Republike dr. Vlastimil Valek.

Od 2083 pristigla sažetka pripremljen je izvrstan program koji se sastojao od:

- 6 plenarnih sesija
- 2 sesije osporavanja dokaza
- 526 usmenih izlaganja
- 25 izvanrednih sjednica
- 59 radionica
- 38 brzih usmenih izlaganja
- 834 plakata.

Glavne teme uključivale su postizanje agende održivog razvoja, integritet istraživanja, dostupnost dokaza, moć sinergije u sintezi dokaza, prevođenje i provedbu dokaza (od globalnih dokaza do lokalnog utjecaja), zagovaranje veće komunikacije dokaza i korištenje dokaza. Sljedeći GES održat će se u Bhubaneswaru, u Indiji, od 27. do 30. listopada 2026.

» Predstavnici Hrvatskog Cochranea u Pragu

Direktorica Cochrane Malezije posjetila MefST

Od 17. do 21. lipnja 2024. prof. Jackie Ho, direktorica Cochrane Malezije, boravila je u Splitu kao gošća Hrvatskog Cochranea. Prof. Ho je neonatologinja i znanstvenica sa Sveučilišta RCSI & UCD u Penangu. Autorica je više od 20 Cochraneovih sustavnih pregleda i više od stotinu drugih znanstvenih članaka. Urednica je Cochrane neonatološke skupine. Dobitnica je Cochraneove *Anne Anderson Award* za nesebičan rad u promicanju žena u znanosti. Prof. Ho također je tehnička savjetnica za Svjetsku zdravstvenu organizaciju iz područja neonatologije, kao i članica uredničkog odbora za znanstvene časopise *PLOS ONE* i *Neonatology*.

U dogovoru s vodstvom Klinike za ženske bolesti i porode KBC-a Split Prof. Ho je u utorak 18. lipnja održala predavanje „Recent Cochrane evidence relevant to neonatal care“. Predavanju je nazočilo dvadesetak zaposlenika s Odjela za neonatologiju, uz desetak studenata medicine. Nakon predavanja Prof. Ho

» Na slici slijeva nadesno: prof. Jackie Ho, izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija-Grković

» Članovi Cochrane Hrvatska i prof. Đulbegović

obišla je Kliniku i razmijenila iskustva s domaćim kolegama.

Prof. Ho također se družila s članovima Hrvatskog Cochranea u **Centru za medicinu utemeljenu na dokazima** te predstavila aktivnosti Cochrane Malezije, koje su prvenstveno usredotočene na edukaciju studenata i prevođenje Cochrane dokaza. Otkrivene su zajedničke teme / područja interesa i dogovorena je buduća suradnja. Prof. Ho preporučila je voditeljicu Hrvatskog Cochranea, izv. prof. Irenu Zakariju-Grković, za članicu Strateškog savjetodavnog odbora nove Cochraneove tematske skupine „Zdravlje majke i djece“.

Profesor Benjamin Đulbegović održao predavanje u Splitu

U četvrtak 29. kolovoza 2024. godine na Medicinskom fakultetu u Splitu profesor Benjamin Đulbegović održao je predavanje „**The quality of evidence and truth**“, u organizaciji Hrvatskog Cochranea. Profesor Đulbegović radi kao onkolog u SAD-u, a autor je oko 450 znanstvenih radova i 20 poglavlja u

stručnim knjigama. Priredio je i dramu na temu oboljelih od raka „Nemoguća odluka – život prekinut neizvjesnošću“, koju su članovi Hrvatskog Cochranea, zajedno sa studentima medicine, izveli prošle godine povodom Svjetskog dana zdravstvene skrbi utemeljene na dokazima. Glavni su fokus istraživačkog djelovanja prof. Đulbegovića medicina utemeljena na dokazima, uključujući izradu sustavnih pregleda i metaanaliza, kao i izazovi u donošenju odluka i kliničko rasuđivanje te utjecaj kliničkih istraživanja na kvalitetu skrbi i ulogu nesigurnosti u medicini. Profesor Đulbegović posjetio je Odjel onkologije KBC-a Split, gdje ga je pročelnik Klinike, prof. Eduard Vrdoljak, primio i proveo. Nakon obilaska odjela prof. Đulbegović dao je intervju u studiju Radio Sunca zajedno s voditeljicom Hrvatskog Cochranea, izv. prof. Irenom Zakarijom-Grković. Pri dolasku na Medicinski fakultet u Splitu intervjuirali su ga brojni hrvatski mediji. Nakon predavanja profesor Đulbegović i članovi Cochrane Hrvatska nastavili su ugodno druženje u opuštenu atmosferi!

Svečani koncert za petu godišnjicu pjevačkog „Zbora splitskih liječnica”

Obilježavajući petu godišnjicu osnutka, pjevački zbor naziva „Zbor splitskih liječnica” održao je svoj svečani rođendanski koncert umjetničkog naziva „Sanjaj me” u Hrvatskom domu u Splitu dana 12. lipnja 2024. godine u ciklusu koncerata Medi-art.

Zborom je ravnao maestro Blaženko Juračić uz klavirsku pratnju profesora Ante Milasa. Koncert „Zbora splitskih liječnica” obogatili su i brojni gosti, među kojima su „Zbor splitski liječnici pjevači”, Mandolinski kvartet „Sanctus Domnio”, Gudački kvartet „Bozzotti”, sopran Antonija Teskera, na violini Ema Vukadin, na saksofonu Martin Zdelar, tenor Stefan Kokoškov i Flamenco klub „Split”.

„Zbor splitskih liječnica” uspješno djeluje od 2019. godine pod okriljem „Hrvatskog liječničkog zbora” i ravnanjem maestra Blaženka Juračića te okuplja tridesetak liječnica medicine, dentalne medicine, te studentica i umirovljenica. Njeguje se tradicija i obrada starohrvatskih napjeva, kao i modernije teme i skladbe.

Kad su *mišice* postale *mišići*?

Pripremajući kratak članak za ovaj broj našeg Glasnika, sa zanimanjem sam ponovno listao Schwarzovu „Opisnu anatomiju čovječjega tiela” iz 1873. godine i zastao na drugom poglavlju koje sadrži „Opis mišićja”.

Odmah sam uočio da se za naziv sastavnih dijelova mišićnog sustava koristila imenica ženskog roda: **mišica**. Kad je u hrvatskom medicinskom jeziku/izričaju mišica postala mišićem, nije mi poznato. Je li to zbog toga što je latinska istoznačnica *musculus* imenica muškog roda ili za to postoji neki drugi razlog, bilo bi zanimljivo utvrditi. Ipak, moram primijetiti da bi mi bilo puno draže kada bih studentima na nastavi mogao reći kako mišićni sustav našeg tijela čine mišice, a ne mišići!

U nastavku spominjem nekoliko zanimljivih imena mišića za koje čak i u hrvatskom jeziku koristimo latinski

naziv ili korijen, bez puno razmišljanja o porijeklu naziva/imena.

Tako se na glavi za žvačni mišić *musculus masseter* koristimo nazivom **mišica-žvatalja**, a za *musculus epicranium* na oglavku; **mišica-oglavnica**.

Za glavni mišić prednjeg dijela vrata, koji svi prepoznamo po latinskom nazivu *musculus sternocleidomastoideus*, koristimo se hrvatskim nazivom **grudosisuljna mišica** ili **kimalica glave**. Kod hrvatskog naziva ovog mišića, kao i kod latinskog, u jednoj su riječi spojeni pripojni na grudnom/prsnom košu i sisastom nastavku sljepoočne kosti. Drugi hrvatski naziv ovog mišića vezan je za njegovu funkciju, on doista izvodi kimanje glave.

Glavni mišić leđa / ispružatelj kralješnice, *musculus erector spinae*, naziva se **hrbtena mišica-pružnica**, a *musculus trapezius* na površini gornjeg dijela leđa i vrata naziva se **mišica-kukuljača**. Kukuljača je istoznačnica riječi kapuljača, a odnosi se na vjetrovku/kabanicu koja pokriva glavu, vrat i gornji dio trupa, gdje se ovaj mišić i nalazi <https://hrcak.srce.hr/file/171790>.

Velika mišica sjedalja

Za *musculus deltoideus*, koji s gornje strane prekriva rameni zglob, koristimo se nazivom **mišica-ramenjuša**, a dobro poznati *musculus biceps brachii* (koji svi zovu samo **biceps**) jest **mišica dvoglavka nadlaktice**.

Na nozi je glavni opružatelj (eksenzor) u kuku, koji svi poznajemo kao *musculus gluteus maximus*, nazvan **velika mišica sjedalja**, mišić na unutrašnjoj strani bedra koji prepoznamo po latinskom imenu *musculus gracilis* nazvan je **tankovita bedračna mišica** jer je doista jako „elegantan/gracilan”, dakle tankovit! Mišić

koji daje oblik i volumen stražnjem dijelu potkoljenice i Ahilovom se tetivom veže za petnu kost, a koji znamo kao *musculus triceps surae* Schwarzova anatomija naziva **listna mišica troglavka**.

U poglavlju o mišićima tijela još je cijeli niz iznimno zanimljivih opisnih naziva koji koriste bogatstvo izričaja našeg jezika, za ovu priliku izdvojio sam samo neke. Ako želite saznati imena još nekih **mišica** ljudskog tijela, javite mi se, rado ću zajedno s vama uživati udišući ovu neprocjenjivu anatomsku „patinu”.

prof. dr. Ivica Grković

White coat ceremony

Svečanost otvaranja nove akademske godine, popularno nazvana *white coat ceremony* održana je u ponedjeljak, 30. rujna 2024. u Amfiteatru.

Svim studentima želimo sretnu i uspješnu akademsku godinu!

FOTO KOLAČIĆ

Pola stoljeća Sveučilišta
u Splitu. Ponosni!

Obnovljene
seminarske
učionice A101,
A102 i A104
u zgradi A

FOTO ŽULJ

Poštujte naše
znakove!

ODRŽANA POKAZNO-TERENSKA VJEŽBA CIVILNE ZAŠTITE „ALS 2024“

Fotografije: Odsjek za zaštitu na radu, Stipo Milardović

U organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i uz potporu Područnog ureda civilne zaštite Split, u sklopu Međunarodnog kongresa studenata medicine, održana je pokazno-terenska vježba civilne zaštite „ALS 2024“ U vježbi su sudjelovali djelatnici Županijskog centra 112 Split, Zavoda za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije, OKC-a PU Splitsko-dalmatinske županije, JVP-a Grada Splita te pripadnici DVD-a Split, HGSS stanice Split i Gradskog društva Crvenog križa Split.

Prema scenariju vježbe došlo je do eksplozije plinske boce i nastanka požara na prvom katu zgrade Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, koji je zahvatio i okolne prostorije i bilo je ozlijeđenih osoba, dok je u drugoj zgradi bio kongres gdje je trebalo evakuirati 200 ljudi.

	<p>SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET UNIVERSITY OF SPLIT SCHOOL OF MEDICINE</p>	
---	--	--